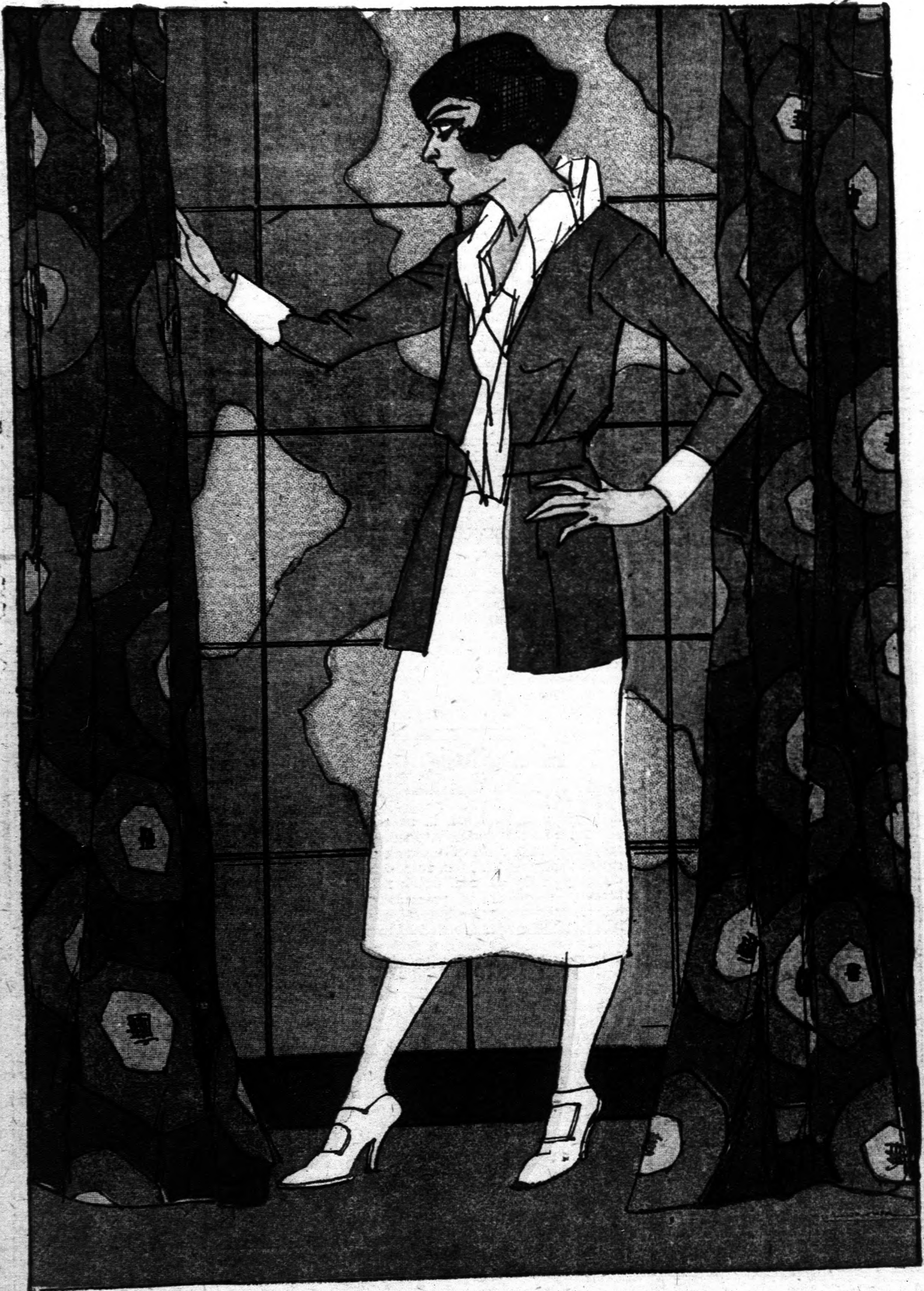

XXXI. ÉVFOLYAM. NO. 45. SZÁM.

CLEVELAND, OHIO, 1922 NOVEMBER.

VASARNAP

SZABADSÁG MAGAZINE SECTION

VASÁRNAP
 A "SZABADSÁG" SZÉPIRODALMI
 MELLÉKLETE.
SUNDAY MAGAZINE
 of the oldest established and largest Hungarian
 Paper in the United States.
 Editor DR. ANDREW CSERNA szerkesztő.
 Edited and Szerkesztőség
 Published at és kiadóhivatal
 700-710 HURON ROAD, CLEVELAND, OHIO

Az igazságot

megtalálni még könnyebb, mint magát az igazság fogalmát meghatározni. Emellett szól az a tény, hogy vannak kétségtelen, megdönthetetlen igazságaink, mint a matematikai igazságok, de az igazság kétségtelen, megdönthetetlen meghatározását még sohasem sikerült szavakba foglalni.

HISZ a gondolkodás történelme folyamán, természetesen, amióta az ember tudatára ébredt az igazság rejtélyének, szinte megszámlálhatatlan meghatározása készült el az igazság fogalmának. De éppen ez az, ami gondolkodóba ejti az embert, mert ott, a hol tényleg az igazság megtalálásáról van szó, ott nincs helye az ingadozó véleményeknek, a felfogások sokoldalúságának.

AZ igazság olyan tétel, amely úgy mond ki valamit, ahogy van, írja Bolzano, a legnagyobb logikus Tudománytanában. S ez mindenestre jobban kifejezi az igazság lényegét, mint bármelyik más erről a fogalomról alkotott meghatározás. De az is csupán az elméleti igazságokra vonatkozatható s nem az erkölcsiekre, amelyek nem azt mondják ki, hogy valami hogyan van, hanem hogyan kell lennie. Talán e két mozzanatnak összefoglalása adja

Pesti alkonyat

Oly szép volt az alkony:

A nyitott balkon
 Tompa kerébe
 Fogta szeretve
 A csibészes utcát, a Mester utcát.

A kutyám libegve
 Elheveredve
 Lógatta nyelvét
 S szötte a tervét,
 Hogy hozzám simuljon az asztal alatt.

A lámpák kihunyva
 S ismét kigyulva
 Sárguló fényvel
 Ébredtek ép fel
 A lila légben, a Boráros téren.

Oly jó volt bent ülni
 És elmerülni
 Színek tűzében,
 Felhő fűzében,
 Ahogy bíbor csorgott a Duna felett.

Daruk emelt karja
 Fáradtan tartva
 Bánatok terhét
 S roskasztó rejtélyt
 A szívméret nyúlt az Elevátorból.

Csak asszonyom arca
 Hívta ki harcba
 Az alkony báját
 Daruk hívását
 S táguló szemében szenvedély gyuladt.

Mámor volt felállni
 S egy percig várni,
 — Zongorám tárva
 S asszonyom árnya
 Dus futamokban játszott a billentyűkön.

S behívni az alkonyt
 S a nyitott balkont
 Lassan bezárva,
 Égő mély dallal
 Vad diadallal
 Szórní szerelmet az alkony ölébe.

Cleveland 1922 október.
PALOS FRIGYES.

meg az igazság tökéletes meghatározását. Az igazság így az volna, ami vagy úgy mond ki valamit, ahogy van, vagy ahogy lennie kell.

AZ igazság maga kétféle. Az egyik, ahogy Bolzano mondja, a magában való igazság, amely nincsen térben és időben, amely nem változik, mint a válságos dolgok, amely független attól, hogy elgondoltuk-e már, hogy elgondoljuk-e most, vagy, hogy el fogjuk-e gondolni valaha is. Ha, természetesen azt mondom, hogy az Olaszországban az idén termett buzaszemek száma egyenlő valamivel, mondjuk X-szel, úgy bizonyára igazságot mondtunk, ha nem gondoltuk el, ha nem is tudjuk és sohasem is fogjuk tudni, hogy mekkora volt az a szám. Ez az igazság tehát teljesen független a mi gondolkodásunktól.

A MASIK fajta igazság az, amely az előzőnek elmenk erejével való megragadása csupán, a magán való igazságnak lelkünkben való lepergetése az idő folyamán, amely változik, amely függ a gondolkodásunktól, sőt egyenesen a gondolkodásunk eredménye.

ILYEN igazság, például az, hogy a föld gömbölyű, amelyet ebben a percben elgondolok. Ennek is megvan a maga magánvaló igazsága, mert igaz volt az, hogy a föld gömbölyű, amikor erre még nem is gondoltak az emberek s ennek az igazságnak hitében Kolumbusz még nem indult el, hogy felfedezze Amerikát. S ez igazság fog maradni akkor is, ha az emberiség kipusztul a földről és senki sem lesz többé, aki ezt az igazságot elgondolja.

AZ igazság ereje éppen ebben van, hogy elpusztíthatatlan, hogy nem függ tőlünk, nem függ senkitől s a mi magatartásunk vele szemben nem lehet más, mint hogy alázattal, tiszta és elfogulatlan akarattal és a gondolkodás, a figyelem legteljesebb összpontosításával próbáljuk megközelíteni. Mert az igazság "büszke szépség", akire csak feltekinteni lehet s akit, hogy magunkévá tehesünk, előbb bizonyosságot kell adnunk tisztaságunkról, önfeláldozásunkról és hűségünkéről.

A szépség

egyike azoknak a fogalmaknak, amelyet gyakran hallunk, amelyet gondolkodás nélkül ejtenek ki az emberek s a melynek pontos meghatározását eddig még a filozófusoknak sem sikerült megadniok. Mert az a definíció, hogy szép az, ami érdek nélkül tetszik, meglehetősen problematikus értékű, mint ahogy problematikus értékű a többi meghatározás is. Viszont kétségtelen, hogy azok a gondolkodók, akik a szépség titkaiba akartak betekintést nyerni, már azzal is megközelítették, hogy meg akarták érteni. Véleményünk szerint a szépséget inkább meg kell érezni, mint megérteni. Az agy és szív együttműködésével lehet a szépséget leginkább megközelíteni.

ERŐS testben ép lélek, — mondja a közmondás. Okos, helyes megállapítás. A közmondások, amelyek a nép lelkében gyökeredző és hagyományokra támaszkodó gondolatok leszűrődése, sokszor bölcsőbb tartalmuak, mint a nagyképű akadémikusok fejtegetései. Mit jelent ez, hogy ép testben ép lélek? Van ennek valami köze a szépséghez?

NAGYON is sok. Mert a lelki értékek, amelyek a lelki szépséggel

Hafiz aktuális strófái

Talánországban, hej Talánországban,
 Parmezán, apagheti híres hazájában,
 Hol nagyraírta hőbörtho ennek a macskák
 S étlapra kerülnek, mint fűre nyulacskák.
 Talánországban, hej Talánországban,
 Fura kis világ van, fura kis világ van...

Talánországban sok a fényes szűlő
 És tenorba rug a milánói skála,
 Hol hamis páthosszal játszik az Othellót
 És olajban adnak casta di vitallót.
 Talánországban, hej Talánországban,
 A fascisták égnék győzedelmi lábban...

Masolini bityáknak tenger a gondja
 S a Corpo di Bacchet hej, szaporán mondja.
 Az öszszeseküvés követi a puccsot
 S politika szurja a sok szalamuccsot,
 Talánországban, hej Talánországban,
 Gyűző Manó király busulhat magában...

Politikát harsog gitár, okarina,
 Politikát bömböl szinyor, szinyorina,
 Politika mellett üzik a brigantit
 S politika mellett iszik a chianti,
 Talánországban, hej Talánországban,
 Bena van minden kecske a politikában...

Kormányok buknek és új kormányok jönnek,
 Ellenéttes évek egymás ellen törnek,
 Mintha lába kelne valamennyi rögnek,
 Szép kis maffiáskák azanaszút görögnek,
 Talánországban, hej Talánországban,
 Feje tetajére állított világ van...

Öszszeszeküvésnek, majd meg kibökölnek,
 Nem hokedün, de egymáson bogdölnek,
 Betört koponyákról szegedez a lira
 S közben ruhakasszal esik le a lira.
 Talánországban, hej Talánországban,
 Majdnem úgy van már, mint szép
 Magyarországban...

azonosak, fontosságára utal. Ezzel szemben kiemeli a testi szépséget is, a vonalak harmóniáját, a jól trenirozott test szűkségességét. Szép az a görög athléta, akit korának szobrászai örökbecsű művekben örökítették meg. De szép az a középkori szent is, aki lelkét Istennek áldozta és aki azért mondott le a világ javáról, mert közelebb akarta érezni magához Istent.

HINNI kell a szépségben, hogy az életet elviselhetőbbnek érezzük. Mi az élet a felszínen? Mocsok-kollekció. Az piszkítja be leginkább a kezét, aki a legtisztább, mert hiszen érzékeny a lelke, érzékeny az idegrendszere s már ott is észre veszi a foltot, ahol egy másik ember, a nyersidegzetűbb, vállvonogatással intézi el a kérdést. És mégis: hinni kell a szépségben, a harmóniában, a benső megnyugvásában, mert ez a szépséget, minden gyönyörök gyönyörét rejti magában: a testiét ép úgy, mint a lelkiét.

AZOKAT, akik cinikus kézmozdulattal napirendre térnek a szépség felett, csak sajnálni lehet. Ha tudnak is pénzt összeharácsozni, ha tudnak is sikereket elérni, ha pünkösdi királyságuknak tudnak is örülni, a legnagyobb szenzációtól, a szépség értékelésétől elesnek. Piszkos lélekkel nem lehet a szépségben gyönyörködni. Csak az a gyönyörködés szép, amely zavartalan. S csak az a szépség gyönyörű, amely megnyugtató és felemelő egyidőben.

FŐLÉNYESKEDHETNEK a cinikusok, ölhetnek a gyilkosok, lophatnak a tolvajok, hazudhatnak a csalók, okoskodhatnak a minden lében kanál természetűek, — mindez nem változtat azon a tényen, hogy szépség van, amelynek oltára előtt alázattal kell meghajolni. Csakugyan sajnálni lehet azokat, akik könyökükkel félretolják még a szépség árnyékát is, mert olyasvalamitől fosztják meg magukat, amit paradicsomi boldogságnak lehet nevezni.

SPIRITUS
 jelensége
 nehézség
 haladás
 és a rög
 gyónás
 ezekben
 vizsgálat
 volna
 nyelvi
 natkoz
 vándor
 kössék
 másrés
 támad
 nyek

káros szellemű ellenkező
 ka a részre nem hajló
 lően kellene mérlegelni
 kizárásával, a bizony
 mellett, vagy ellen,
 szenvedélyesek az er
 mellett és ellen, hogy
 lehető legnagyobb me
 vita mindkét oldalát be
 só maga vonja le a mag
 kezdetéseit. Ezt a
 módszert kívánjuk
 Arthur Conan
 Doyle új könyvének,
 a "Tündérek
 Eljövételének" is
 mertetésében.

Talán egyáltalán
 nem fogja
 meglepni az ol
 vasók nagy ré
 szét, ha azt mond
 juk, hogy Conan
 Doyle hisz a tün
 dérekben. Hisz ő
 maga nem áll
 semmiképpen egy
 dül ebben a hité
 ben, amelyet csak
 megoszt egész
 Európa néphité
 vel. Conan Doyle
 minden esetre to
 vább megy a hit
 nél. Ő tudomá
 nyos módszerrel
 kívánja vizsgálni
 azokat a miszti
 kus fényképeket,
 amelyeket két
 fiatal leány ké
 szített nemrég
 ben, akik York
 shire egy kicsi
 falujából, Cot
 tingley falók.

szülő
 érde
 vet ad
 amely egész
 bizonyosan új,
 szenvedélyes vi
 ták forrása lesz.
 Maga "A tündé
 rek eljövele"
 nagy mértékben
 kiszélesített vál
 tozata Conan
 Doyle egyik cik
 kének, amely a
 Strand Magazin-ben
 anyag került a köny
 nyek egészen friss
 hető.

A bevezetésben Co
 hogy a "kis kötetben
 legkidolgozottabb és
 jelentik, amelyet a k
 tek, vagy pedig az em
 mozzanatot alkotják,
 korszakalkotónak fog
 itt következnének elő
 lyeket senki sem vonh
 ségbevonhatatlan ese
 kora őszén törtétek
 Elsie Wright és unok
 Griffith ennek az év
 együtt játszottak egy
 néhány száz lábnyir
 otthonától Cottingley
 ban, Angliában. A ké
 keskeny vizparton s
 magával vive ebédjét
 testalkatu volt, gya

Conan Doyle a tündérorszámban

A Sherlock Holmes regények írója a Tündérország csodálatos lényeiről. — Elsie Wright és Frances Griffith, két fiatal leány, akik látták és le is fényképezték a tündéreket. — Öt tündér körtánc Frances körül. — A csucos sipkájú, pipázó gnom. — E. L. Gardner, az angol theozófiai társaság végrehajtó bizottságának elnöke megvizsgálja és valóságosnak találja a fényképeket. — Rövid és érdekes vita a fényképek igazsága mellett és ellen. — Még három tündér-fotografia. — A tündér lombbölcső. — Az ébredő tündér és a gonosz mosolygó manó képe.

A SPIRITISTA és természetfeletti jelenségek terén rendkívül nehéz az egyenes uton való haladás a merész feltevések és a rideg tények között. Nagyon kevés ember kezdi meg ezeknek a tüneményeknek vizsgálatát anélkül, hogy ne volnának előítéletei eredményeinek ténylegességére vonatkozólag. Az általános kívánság az, hogy bilincsek kössék meg a gondolatot. S másrészt nagyon kevés ember támadja a spirituális tünemények lehetőségét bizonyos káros szellemű ellenkezés nélkül. De igen ritka a részre nem hajló elme, amelynek egyenlően kellene mérlegelnie, minden részrehajlás kizárásával, a bizonyosságot a spiritizmus mellett, vagy ellen, mindkét irányban. Oly szenvedélyesek az érvek a természetfeletti mellett és ellen, hogy ajánlatosnak látszik, a lehető legnagyobb mértékű objektivitással, a vita mindkét oldalát bemutatni, hogy az olvasó maga vonja le a maga ítélete szerint a következtetéseit. Ezt a módszert kívánjuk követni Sir Arthur Conan Doyle új könyvének, a "Tündérek Eljövetele" ismertetésében.

Talán egyáltalán nem fogja meglepni az olvasók nagy részét, ha azt mondjuk, hogy Conan Doyle hisz a tündérekben. Hisz ő maga nem áll semmiképpen egye dül ebben a hitében, amelyet csak megoszt egész Európa néphitével. Conan Doyle minden esetre tovább megy a hitnél. Ő tudományos módszerrel kívánja vizsgálni azokat a misztikus fényképeket, amelyeket két fiatal leány készített nemrégiben, akik Yorkshire egy kicsi falujából, Cottinghamból, valószínűleg a tündérek szülőhelyéről származnak, amely egészen bizonyosan új, szenvedélyes viták forrása lesz. Maga "A tündérek eljövetele" nagy mértékben kiszélesített változata Conan Doyle egyik cikkekének, amely a

Strand Magazin-ben jelent meg. De annyi új anyag került a könyvbe, hogy épp úgy a tények egészen friss ismertetésének is tekinthető.

A bevezetésben Conan Doyle megállapítja, hogy a "kis kötetben leírt események vagy a legkidolgozottabb és legszellemebb tréfát jelentik, amelyet a közönséggel valaha is üztek, vagy pedig az ember történelmének olyan mozzanatát alkotják, amely a maga nemében korszakalkotónak fog bizonyulni a jövőben. S itt következzenek először azok a tények, amelyeket senki sem vonhat kétségbe. Ezek a kétségbevonhatatlan események 1917. nyarán és kora őszén történtek. Két leány, a 16 éves Elsie Wright és unokahuga, a 10 éves Frances Griffith ennek az évről legnagyobb részében együtt játszottak egy kis patak partján, amely néhány száz lábnyira kanyargott Wrighték otthonától Cottingham-ban, Yorkshire grófságban, Angliában. A két leány az egész napot a keskeny vízparton szokta volt tölteni akkor, magával vive ebédjét, Elsie, aki inkább gyenge testalkatú volt, gyakran beszélt arról, hogy

tündéreket látott, de apja és anyja a leány elbeszélését nem becsülték többre gyerekes képzelődésnél. Ebben az esztendőben Arthur Wright, az apa egy fényképező gépet szerzett s egy szombat délután lánya unszolására lemezt helyezve a kamrába, megmagyarázva, hogy hogyan kell felvételt készíteni, a gépet odaköltöztette leányának. A gyerekek nem is egészen egy óra múltán visszatértek és megkérték Wright-et, hogy dolgozza ki a lemezt. Amíg a kidolgozás folyt, Elsie megjegyezte, hogy tündérek alakjai kezdenek mutatkozni a negatíven s a leány így kiáltott fel: "Oh, Frances, a tündérek itt vannak a lemezen." Később egy másik felvételt készítettek, amely épp oly megmagyarázhatatlan képet mutatott, mint az előző.

Az első képen Frances, a fiatalabb leány álló helyzetben látszik, úgy, hogy csak a feje és a mellkasa emelkedik a pad fölé s előtte őt kis szárnyas lény kering vidáman, öt olyan tündér, ahogy a népképzelet festette le őket. A másik képen Elsie a földön ül s a kezét kitarja egy kis komikus gnom felé, aki csucos sapkát hord a fején, pipát a szájában s éppen rá akar lépni a térdére. A gyerekek meg-

véleményen volt, hogy ha igénybe veszi minden tudását és minden rendelkezésére álló segítőforrását, úgy természetes eszközökkel is elő tud állítani ilyen képeket.

B.: Egy harrowi fényképész-szakértő azt jelentette, hogy két dolog felől bizonyosodott meg a képekre vonatkozólag. Az egyik az, hogy csak egyetlen felvétel történt. A másik pedig az, hogy a felvétel ideje alatt a tündérek mozogtak.

A.: Azt állították, hogy a fiatalabb leány egy mohával fedett asztal mellett állott, hogy a mérges gomba nem természetes s hogy a leány nem volt kinn a házban.

B.: Gardner megállapítja, hogy a pad mellett, amely mögött a leány állott, ott talált a leány cipőit és harisnyáit s hogy épp olyan alakú gombák, mint amilyenek a fényképen láthatók, bőven vannak azon a környéken.

A.: Azt mondják, hogy a gnom-fényképen Elsie-nek a gnom felé kinyújtott karja olyan hosszú és vastag, hogy nem lehet az övé.

B.: Gardner így nyilatkozott: S a leány karja? Nos a leány nem igen akart velem beszélni róla, olyan hosszú és vastag.

A.: Elsie néhány hónapig fényképész műteremben dolgozott.

B.: A Westminster Gazette egyik szakértője, aki meginterjúvolta a leányt, azt állítja, hogy nem igen lehetne egy tizenéves leányt megtanítani fényképek hamisítására.

A.: Elsie vízfestékkel is festett képeket.

B.: Gardner megvizsgálta a leány rajzoló tehetségét és azt találta, hogy Elsie ügyesen fest tájképeket, de azok a képei, amelyekben megkísérelte a lemezen látható tündérek lefestését, nagyon gyatraan sikerültek.

A.: Hall Edwards őrnagy, rádium szakértő megjegyezte, hogy Frances a fényképen a fényképész felé fordulva rendes pózban áll s nem néz a tündérekre, a kik előtte táncolnak. Az őrnagy azt hiszi, hogy egy gyermek nem tudja levenni a szemét a tündérektől.

B.: Gardner erre azt felelte, hogy a gyermek egészen természet-

tes volt, amikor a rendes fénykép-pózból vágta magát s hogy a kis leánynak sokkal nagyobb újdonság volt a fényképezőgép, mint a tündérek.

Az ember végigmehetne az egész könyvön s felsorakoztathatná a különböző érveket, és ellenérveket, de ez túlságosan fáradságos volna a nem speciálisan érdekelt olvasó számára. Ezért inkább a fényképek második sorozatára térünk át, amelyeket három évvel később 1920-ban vettek fel. Három felvételen van itt szó s egyik közöttük rendkívül érdekesnek bizonyult. Ez a híres "Tündérlomb", amely úgy tűnik, meggyőzte Conan Doyle-t s amelyet természetes módon eddig még sem sikerült megmagyarázni. E. L. Gardner a képet teljes terjedelmében így írja le:

"A középső etherikus cocoon-forma, valami a cocoon és a chrysalis alakja között felfüggesztve a fűszálakra, ez a lombbölcső. A bölcse bal felső szélén egy tündér ül, aki láthatóan azon gondolkodik, hogy felkeljen-e már. Egy korábban kelő tündér látható a jobb oldalon,

Folytatás az 5-ik oldalon.

Lajoska párbajozik

Irtá: Pásztor József

— Mi az? Mi történt? — kérdezte Kulcsár az urát szorongatva, amint ez a kezében távirattal belépett az ajtón.

— Lajoska párbajozik, — szólt Kulcsár komolyan. — Most kaptam tőle ezt a sürgönyt. Ezer koronát kér tőlem párbajköltségre. Papától nem mert kérni.

Az asszonyka elsápadt, majd hirtelen átnedvesedett a szeme s fájdalmas sóhajjal kiáltotta:

— Lajoska! Ó! Lajoska a Kulcsárné öccse volt. Egyetlen fiu, a Bordács család kedvence. A tizenötödik tavasza után most repült ki először a család gyengéd karjaiból, egyenesen a magyarvári gazdasági akadémiába.

Kulcsár végigsimította a felesége könnyes arcát s gyengéden mondta neki:

— Ne sírj kedves, hát már ez így van. Előbb vagy utóbb át kell rajta esni.

— De hogy Lajoska! — kiáltotta a fiatal asszony. — Hogy Lajoska verekszik! Ez a babaarcu fiu! A mi drága, kedves Lajoskánk.

Kulcsár szigorubb hangon felelt:

— Na, ugyan alaposan elnényesztették azt a kölyköt! Eppen azért kötött bele valaki!

— Megölik! Megölik! — sikongta az asszony.

— Dehogy ölik! — kiáltott rá Kulcsár türelmetlenül. — Hát minden párbaj halállal végződik?

Az asszonyka átölelte az urát és síró szemét a szemébe meresztve mondta:

— Valamit tenni kell! Meg kell menteni Lajoskát!

— Hiszen éppen azon töröm a fejem, hogy mit csináljak, — szólt Kulcsár s kibontakozott a felesége karjaiból. Félszemmel vissza pillantott rá s a bajuszába dörögve mondta:

— Egy pár centiméteres vágás nem ártana annak a kölyöknek!

Az asszonyka újra elsírta magát.

— De Feri! — kiáltott az urára. — Gondolj papára, meg mamára, az Istenért! Hiszen tudod, hogy milyen lágy szívű emberek. És hát valljuk meg, ahogy van, a Bordács családban nem igen párbajoztak eddig.

— Persze, — szólt Kulcsár. — Papa kitűnő borkezeskedő, de azt nem lehet ráfogni, hogy lovagias ember.

— Most meg papát bántod! — érzékenykedett az asszony. — Azért lehet valaki tisztességes ember, mert nem ölt meg senkit. Szép kisársadalmi felfogás, mondhatom!

— Jaj kedvesem! — felelt a férj epésen. — Ti kacsintgattatok mindig effélé s társadalmi légkör felé. Ha nem kényeztetik el úgy Lajoskát, most kitűnő borkezeskedőség lehetne valahol belőle s papának nem kellene azzal a gondolattal foglalkozni, hogy eladja az üzletét. Dehát persze, a Lajoskából gazda lesz. Majd vezetni fogja a papa gazdaságát. Természetesen önkéntes is lesz és mindenesetre húszárónkéntes, alább ti, a család-asszonyai nem adjátok. Akkor minek ijedtek meg egy kis párbajtól?

— De hiszen Lajoska még olyan fiatal, — szólt az asszony esengő hangon. Azután az ura elé lépett s könnyöröve mondta neki:

— Tenni kell valamit, Feri.

Kulcsár fölemelte a fejét. — Igen, — mondta határozottan. — Elmondom az öregnek. Csináljon ő, amit akar.

— Csak kiméletesen. Nagyon kiméletesen, Ferikém. — Beszélt szorongva az asszony. — Tudod, hogy ilyesmi nálunk sohasem fordult elő. Úgy éltünk, mint a galambok.

Kulcsár levette a fogasról a kalapját s az ajtó felé indult.

— Megyek az öreghez, — mondta lassan. — Majd csak kisütünk valamit.

Az öreg Bordácsnak kiésett a szivar a szájából, a mint a hírt meghallotta. A kerek, rózsás, mindig édesen mosolygó arca megnyult. A szeme megtelt tehetetlen aggodalommal s elszoruló torokkal hebegte:

— A Lajoska, a Lajoska... Majd alá és föl járt s gyermekes elszontyolodással sugogta:

— Mit szól ehhez az anyja?

Aztán hirtelen egy kicsit magához térve, odalépett Kulcsárhoz, a kezét a vállára téve, bizalommal eltelve mondta:

— Leutazunk Ferikém. Megyünk azonnal. Mikor megy a legelső vonat?

— Délután kettőkor indul egy. Este hatkor ott van. Most tizenkét óra.

— Jó. Megyünk. Csak az anyja meg ne tudjon semmit! — mondta aggodalmasan.

Ebben a pillanatban nyitott be Bordácsné. Egyenesen az urához lépett, a szemébe nézett, megfogta a kezét s meghökkenve mondta:

— Papa, neked vala ti bajod van?

Bordács átkarolta a felesége vastag derekát s gyerekes rémülettel jajongta:

— Anyus! A Lajoska! A Lajoska!

Az asszony kővér arca egy szerre tele lett könnyel. Levegő után kapkodott, görcsösen az urába kapaszkodott és felsikoltott:

— Apus!

Amire az öreg Bordács felelt hasonló hangnemen:

— Anyus! Megölik! Párbaj lesz!

Az asszony leesett egy székbe s a kezét tördelte. Az öreg Bordács izgatottan forgott maga körül.

— Utazunk anyuskám, Feri meg én.

— En is! En is! — sikoltotta az öreg asszony. — Nem engedem az én Lajoskám. A szívem virágát! Az öregségem tavaszát! Nem engedem!

Majd felállt. Belekapaszkodott a Kulcsár karjába és sirva könyörgött neki:

— Küldj hamar a Belláért, telefonozz Mancinak, Ilonkát is hozd magaddal. Megyünk mind, mind!

— Hála Istennek, — dörögött Kulcsár. — Akkor mindenképp egy hotelnek sürgőnyörök. Lefoglalok egy emeletet.

— Igen, igen, — mondta Bordács. — Legyen ott az egész család.

Kulcsár egy órára össze-

szedte az asszonyokat s vágattak a vasúthoz.

Az uton az asszonyok alig szóltak. Csak sóhajtoztak s bambán meredt a szemük egymásra. Az öreg Bordács néha elkéseredetten kiáltott fel:

— Átkozott párbaj! Hát minek ez? Barbárság! Az! Középkori barbárság!

Anyuska erre felsírt s az apuska keze után nyult remegve. Kulcsár elmenekült tőlük az étezőkocsiba.

Mikor megérkeztek, Kulcsár elhelyezte őket a hotelben s komolyan szólt hozzájuk:

— Csillapodjanak mama,

Alföldi utazás

Örök kegyerre éhezem,
Örök itálra szomjazom,
Nem cölöm az elérhető,
Csak pihenőm, csak vigaszom.
Csak birtok és csak tavaszom!
E tanyarögök mölé sük:
Anyaságát fíni szommal
Cirógatom oly jól esik.
Igy aratákor oly szelíd,
Osszate délibábtalan;
Égfelező keblén az élet
Áldott keresztje vertarany.

Cirógatom testvéri szemmel
A kaszálódító legényt,
Aki lehet tanyát-családot
Tűzött ki élte céljaként
S kaszál, csókol, dalol, amig tud,
Mert televényre születtél
S átkozza mégis ezt a mégis
Csak kinkeserves életet...
...Elkergették a délibábot,
Lecepolták a mozarát,
Betörték ménest és gulyát
S kaptak trenyákat, port, sarat;
Ostor, fókos, füttyök helyett
Kaszt-kaszt forgat a nép,
Csikós, betyár feltört nyomába
A munka bős embere lép.

Ó, a szántók ekevasa
Aranyörököt vetett világra
S az ember itt, meg akar állni
Ex ősi bálványmarhat imádvá;
S nem ur, akinek földje nincs,
Akinek erszénye üres
S a munkás rég nem dolgozik,
Hozom szarvakat, pénzt keres.
Hullajtja szarvait a bálvány,
Arany teste dagad, dagad
S csak azt kegyeli, aki mindent
Ami örök, tagad, tagad.
A lélek, a mindentermő,
Itt cétalan és hasztalan
S rohan az álmok tengerébe
Gátak között, vigasztalan.

Ó, ingyene jótét csóknak,
Hitek, szerelmek ingyene,
Mi lenne itt, ha ő csatornáid
Több üdülést nem öntene?!

De halga, távol mennydörög,
Sötét felhőn sarlós szivárvány,
Tovább! tovább!... Esik a nap,
Valahol egy istálló vár reám;
Egy istálló s illatos szénágy,
Vagy könefognak valahol
A csendőrik, — mert nincs kiút,
Szegénynek, a munka alól...
Jön a vonat, a gyorsvonat, —
Rohanó város! elrobog előttem,
Tájszemlélő utasai
Elnéznek maradé folettem,
Vagy megnéznek, mint ókerei
És csigalassu járnóvet,
Amely csudakép viseli
Az isteni embernevet.
Fáj-e nekik emberi voltom,
Hogy uton egyedül vagyok
S gyalog! gyalog! Ragyog a
óia,
Bukó nap tűzében ragyog.
A töltés végtelenbe fut
S jelzi, hogy életünk se más:
Csak ut, csak ut, végtelen ut
S a halál lényű állomás.

ERDÉLYI JÓZSEF.

papa. En mindent elintézek, amit tudok.

Az öregasszony fájdalmasan fölkiáltott:

— Hát nem is láthatom a Lajoskám?

— Nem, — felelte Kulcsár keményen. — Addig, amíg a dolgot rendbe nem hozom, nem. Mindent elronthatnának. Nem avatkoztam eddig semmibe, de ahhoz ragaszkodom, hogy várjanak addig, amíg vissza nem jövök.

Ezzel elment s egyenesen a párbajhöz hajtott.

A fiatal Bordács megijedt, mikor meglátta a sógorát, aki szigoruan mérte végig.

— Mikor lesz a párbajod? — kérdezte tőle Kulcsár minden bevezetés nélkül.

— Reggel nyolc órakor, — felelte sápadtan a fiatalember.

Kulcsár szigoruan a szemébe nézett.

— Min vezetetek össze? Lány, vagy krakélereskedés?

A fiu tejfehér arcán piroság gyulladt ki, a szemét leütötte s zavartan hebegte:

— Hát lány is... meg más is.

— Arra nem gondoltál, Lajoska — folytatta Kulcsár mereven, — hogy anyuska, meg apuska elájulnak, ha megtudják?

A párbajhöz ijedtében léült. A szeme fátyolos lett s nyöszörögve mondta:

— De gondoltam, azért kértem tőled a pénzt.

Majd hirtelen könnyes lett a szeme s szipogva mondta:

— Magam sem tudom, hogy kerültem bele, kedves bácsi... Winkler ezredesnek van egy gyönyörű lánya...

Csak a korzóról ismerjük... Vasárnap együtt sétáltam Bogyaival... Ezredes Gizike — mert így nevezzük — felénk tartott a mamájával és én határozottan láttam, hogy rám pillantott. Bogyai meg azt állította, hogy ő rá mosolygott, ámbár ezt nehéz megállapítani, mert olyan édesen mosolygós arca van... De annyi bizonyos, hogy a szeme az én szemembe villant... Szóval ezer összevesztünk.

Kulcsár mosolygva mérte végig a fiatalembert.

— Azért ne pityeregj, Lajoska.

Lajoska szomoruan válaszolt:

— Nem sirok, csak... — Talán félsz is, Lajoska? Lajoska maga elé nézett s határozatlanul mondta:

— Nem félek, de... Csak apuskára, meg anyuskára gondolok, meg Mancira, Bellára és Ilonkára.

— No hiszen nem lesa semmi baj Lajoska. Remélem kard?

— Az.

— Legföllebb az orrod, vagy a fél füled ott hagyod. Elvégre az ember egész jól elélegelhet orr és fül nélkül.

Lajoska hosszúra nyult arccal nézett Kulcsárra. A hangja remegett, amint mondta:

— Csak nem gondold, Feri bácsi?

Kulcsár legyintett s rászólt a fiura:

— Térjünk át a másik kérdésre: Miért kellett neked ezer korona? Tudtommal a polgári kardpárbajhoz éppen elég négyszáz korona.

Lajoska zavartan pislogott.

— Hát tudod, — kezdte lassan — már úgy szokás... Párbaj után egy kis pezsgó

ozsonna... Aztán viragszamlám is van a virágkereskedésben...

— Hát a virágot kinek küldted?

Lajoska mélabus arccal nézett a Kulcsár arcába, de nem felelt.

— No Lajoska! — biztatá Kulcsár.

Lajoska sóhajtott, lesütötte a szemét s elszántan felelte:

— A primadonnának a színházban.

— No és a primadonna?

Lajoska felütötte a fejét. — Ne gondolj semmi rosszat, Feri bácsi! Csak olyan tiszteletbeli csokor volt... Más is küldött, én is küldtem.

— Egészen jól indulsz, Lajoska.

Lajoska felugrott és a Kulcsár nyakába ugrott, s szepelve, siránkozva mondogatta:

— Kedves Feri bácsi! Kedves Feri bácsi!

Kulcsár lefejtette magáról a Lajoska kezét s a bajuszába mosolygva mondta:

— Te mégis drukkolsz, Lajoska!

Lajoska szorongatta a Kulcsár kezét:

— Nem... de Bogyai kitűnő nővivő... Rettenetes lenne, ha elcsufítana... Az akadémikus bábra már angazsálva is vagyok a négyesre.

— Bátorság Lajoska! Huzd ki magad! — kiáltotta Kulcsár. — Át kell rajta esni.

Majd halkabban kérdezte:

— Kik a segédeid?

— Berényi Feri, meg Szívós Pista.

Kulcsár gondolkodott.

— Szívós? Nem a mérnök Szívós fia?

— De az.

Kulcsár néhányat lépett a szobában. Aztán kivette a tárcáját, kivett belőle ezer koronát s az asztalra tette.

— Hát rendben van minden Lajoska. Itt az ezer korona. Most magadra hagylak. Feküdj le korán s aludd ki magad jól, igaz. Hol lakik az a Szívós fiu? Szeretnék vele beszélni.

A fiatal Bordács megmondta a Szívós lakását. Kulcsár kezét szoritott vele s elment.

Szívós meglepetéssel pillantott Kulcsárra, amint belépett hozzá.

— Térjünk a tárgyra azonnal kedves barátom, — kezdte Kulcsár. — A kis sógoromnak holnap reggel párbaja lesz.

— Igen. Teljes bandázsszal, az első vágásig.

— No hiszen ezt gondoltam, de ennek a vágásnak nem szabad megtörténni.

Szívós tündöve nézett Kulcsárra.

— Kérem ezen minden akadémikus keresztül megy. Előbb vagy utóbb.

— Ezuttal még sem szabad megtörténni. Nem szabad vérnek folyni. Elpüfölnök egymást, de nem szabad vérnek folyni.

— De bocsánatot kérek... — Majd jobban megmagyarázom, — folytatta Kulcsár. — Megtudta a sógorom családja, hogy a fiunak párbaja lesz. Azonnal leutazott velem a papa, a mama s a három néjje. Itt az egész familia. Remegnek a Lajoska életéért.

— Hiszen ami az életét illeti...

Folytatás a 13-ik oldalon.

azt, hogy a hareban aludt...
ban, leveretés nélkül ért...
népe részvétellel vegyes...
róla, megállapítva azt, hogy...
a végtelenségig, azonban...
emlékeznek arról, hogy...
folytatta a hareát a koron...
ellen, hogy több, mint hat...
hogy újra meg újra beka...
meg a halál sem szüntette...

Bitzer különös helye...
szadalmi életében. Az egy...
feketék laknak és amely k...
elkerültek, fűszerüzlete...
vett át. Hat napon keres...
dő napszakosemberek jött...
vasárnap elegrán limuzin...
lottak meg a szerény lak...
kelőbb emberei jöttek a...
vélyesen. Louisvilleben...
dani, hogy Bitzer hol lak...

Es Bitzer törvényt...
ot folytatott a saját k...
ellentét magyarázata ig...
ger, szeszempesz volt...
telének voltak az ajtaja...
volt az óázisa a szomjas...
a vasárnapi kötelező sz...
italiulalom nehezkedett...
ropolára. A fűszerüzlet...
gúl nagyszerű pálinkát...
mulás nélkül élni képe...
lete teltelle az összes sz...
törődött pénzbitéssel...
tetéssel, mert ő hareót...
len s elhatározta, hogy...
tartott szeszitalmi törve...

Bitzer! Hanoverben...
és az apjával gyermek...
villebe. Az öregebbik...
és kis vagyonra tett sz...
galmas nyárspolgárok...
megtört. S mikor az...
kelljen a világra, ő is...
vállalkozni kezdett és...
ta. Mire harminégt éves...
belőle és megért vagy...
na.

1885-ben jött az...
megindította a hadjár...
közösi pályázatot irt a...
land esatorna egyik...
bánapérent kötött le...
munka időben, bizony...
ban az időben nem volt...
kás az volt, hogy a b...
garantáltak. Bitzer is...
megkezdődött. Azonba...
hettelenné tették azt, h...
szülhessen és a kormány...
natpénzösszeget. Dyképe...
vagyont. Szívességet...
mány ezért a jöttetett...

Bitzer el nem tud...
het ilyen annak a me...
nek ő a polgára lett...
képpen vis-major, árva...
talan megváltoztatják...
nem történt meg. Erre...
szustól arra, hogy pe...
lep. Az alsóbírószak...
gyonának, azonban a...
alaki hiba folytán me...
és a már csaknem meg...
szegénynek tekinthette...

Erre azután meg...
mány ellen. Bizonyos...
ne kedves az, ha hirt...
tene, de különösen...
egész vagyona, azoba...
hasonló dolog több...
eredmény az, hogy az...
kódik, panaszkodik, f...
új vagyongyűjtésbe k...

A
Pete
nát

Aki szembeállott a kormánnyal

Pete Bitzer, a bottlegerek királya. — Elvette a kormányhatóság tőle a negyedmillió vagyont és bosszút akart állani a kormányon. — Teljes nyíltsággal szállt szembe az italszabályozási törvényekkel. — A hadjáratát folytatta egészen a haláláig.

LOUISVILLE. — BEN nemrég meghalt Pete Bitzer, a kivel kalandos dolgok történtek az életének hosszú hetvenhárom esztendeje alatt. Romlás, családi viszálykodás, vérbosszu jelezte az utait az életnek. Teljesen egyedülállóan ez a kis gömbölyű német formális hadat üzent a százmillió amerikai nemzetnek és senki sem mondhatja

cselkedett, azt valószínűleg a jellemének a sajátossága okozta.

Könnyű azt mondani, hogy Bitzer makacs német volt. Igaz, hogy makacs volt és a német volta se tagadható. 1848-49 körül született Hanoverben, tehát abban az időben, amikor magásra tört a demokratikus eszmék lángja Közép-Európában és amikor Németországban is fellebbantak a forradalmak. Az apja valószínűleg tagja volt annak az ideálisan demokrata csoportnak, amely abban az időben kivándorolt Amerikába, keresve a köztársasági forma áldásait. Az új hazájukat a végtelenségig megszerették és annak legodaadóbb polgárai lettek. Szerintük a köztársaság rosszat nem tehet. Ilyenképpen tehát nagyon is sokat reméltek attól. Amikor azután éppen az ő imádtott kormányformájuk alatt történt meg a fenti dolog, természetesen, hogy a visszahatás még rettenetesebb. Pete Bitzer, a negyvennyolcas német emigráns fia rengeteg sokat szenvedett a visszahatás, ez ábrándvesztés terhe alatt. Teljes mértékben megbízott valamilyen, ami cserbenhagyta. Ezért nem arra törekedett, hogy újból talpra álljon, hanem csakis arra, hogy megbosszulja magát.

Az alkalmat arra a különböző italszabályozó törvényhozási intézkedések biztosították, pedig maga Bitzer nem ivott és addig egyáltalában nem állott összekötésben a szeszkorókkal. Sőt tény az, hogy élete végéig egyáltalán nem ivott abból a pálinkából, amelyet olyan nagy igyekezettel mért ki a kosztümerjeinek. Azonban megvolt az alkalom a bosszura akkor, amikor az italdó törvények hatálya léptek és amely időpont körülbelül összeesett az ő tönkremenetelének időpontjával. Alkalmat látott a bosszura abban, hogy ő adó és engedély nélkül fogja árulni a pálinkát. És ezt tette mintegy 40 esztendeig minden poklon és akadályokon keresztül is.

A kesi fűszerüzletének háta mögött egy kesi szobában állította fel a kesi bárját és ott mérte az italt minden adó és engedély nélkül. Jött a rendőrség és letartóztatta. Lefizette a büntetéspénzt és folytatta az italrusitást. Újra letartóztatták és rövid időre lecsukták. Kényelmes ágyat és külön cellát adtak neki és kivülről élelmezhetette magát. Amint kiszabadult, újból kezdte az árusítást. Ekkor már jócskán keresték fel a kuncsaftok, köztük sokan olyanok is, akik, mint különlegességre, kuriozumra voltak rá kíváncsiak.

A rendőrség azonban még nem végeztet a dologgal. Újból elfogták és egy szigorú bíró börtönbe küldte egy esztendőre. Pete a saját butorával és a saját szakácsával vonult be a börtönbe és az egész Louisville tapsolt neki. Mialatt a börtönben ült, a fia folytatták az üzletet és nem volt hiány engedélyzetlen pálinkában. Amikor kijött, még nagyobb hírességgé vált. Mindenfelől jöttek az emberek, hogy megláthassák a szeszempéztet koronázatlan királyát. Mialatt a környék lesüllyedt a feketék odaözönlése következtében, a Pete üzlete fellendült.

Azután jött az a törvény, amely szerint vasárnap be kellett csukni az üzleteket. Minden üzlet becsukott, Pete azonban nyitva tartotta az italmérséget. Mindenfelől jöttek az automobilok és hozták a szomszagos embereket. A kesi szoba zsúfolásig megtelt és a bar mellett bírák és fekete munkások együtt itták az italt.

ast, hogy a harcban alul maradt. A harci riadalomban, leveretés nélkül érte utól a halál. Louisville népe részvétellel vegyes rokonszenvvel nyilatkozik róla, megállapítva azt, hogy jellem volt, excentrikus a végtelenségig, azonban nagyszerű harcos. Megemlékeznek arról, hogy csaknem ötven esztendeig folytatta a harcot a kormányhatóság és ezzel a nép ellen, hogy több, mint háromszázszor letartóztatták, hogy újra meg újra bekerült a börtönbe és, hogy még a halál sem szüntette meg a dacosságát.

Bitzer különös helyet foglalt el a város társadalmi életében. Az egyik utcáson, ahol csak feketék laknak és amely környékét a fehér emberek elkerülték, fűszerüzlete volt, amelyet még apjától vett át. Hat napon keresztül csak feketék és izzádo napszámosemberek jöttek a boltjába, azonban vasárnap elegáns limuzinokon igazi előkelőségek állottak meg a szerény lakása előtt. A város legelőkelőbb emberei jöttek a portájára és üdvözölték szívélyesen. Louisvilleben mindenki meg tudta mondani, hogy Bitzer hol lakik és, hogy miről is híres.

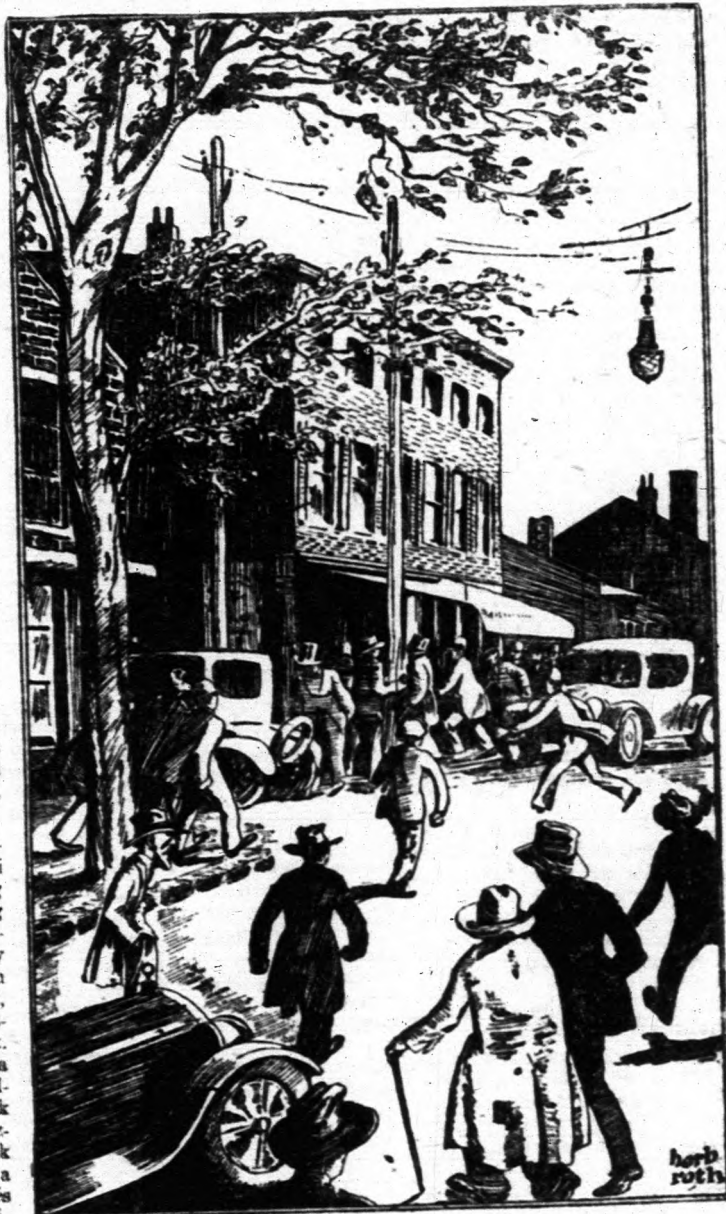
Es Bitzer törvényszegő volt, börtönlakó, aki harcot folytatott a saját kormánya ellen. A látszólagos ellentét magyarázata igen egyszerű. Bitzer bootlegger, szeszempézt volt és a szomszagos emberek kénytelenek voltak az ajtaja előtt megállani. Az ő háza volt az oázisa a szomszagos embereknek, miután először a vasárnapi kötelező szalonzáras, majd pedig az italtilalom nehezkedett rá a szeszfordék híres metropolára. A fűszerüzletében, kicsi emelvény mögött nagyszerű pálinkát árult azoknak, akik e stímuláns nélkül élni képtelenek voltak. Az ő üzlete túlélt az összes szeszfordék megszűnését. Nem törődött pénzbüntetéssel, letartóztatással, börtönbüntetéssel, mert ő harcot esküdt az egész nemzet ellen s elhatározta, hogy megtöri a képtelenségnek tartott szesztilalmi törvényeket.

Bitzer Hanoverben született, Németországban és az apjával gyermekkorában származott át Louisvillebe. Az öregebbik Bitzer fűszerüzletbe kezdett és kis vagyona tett szert, úgy, ahogyan azt a szorgalmas nyárspolgárok tenni szokták. Közben Pete is megnőtt. S mikor az ideje elérkezett annak, hogy kilépjen a világba, ő is a fűszerszakmába ment, majd vállalkozni kezdett és az ingatlanzakmát is folytatta. Mire harminöt éves lett, már gazdag ember lett belőle és mégert vagy negyedmillió dollárt a vagyonára.

1885-ben jött az az idő, amikor elkezdődött és megindította a hadjáratát a kormány ellen. Vállalkozási pályázatot írt a kormány a Louisville-Portland esatorna egyik zsillipjének építésére és nagy bántépénzt kötött le a vállalkozóknál arra, hogy a munka időben, bizonyos dátumra elkészüljön. Abban az időben nem voltak bond-kompaniák és a szokás az volt, hogy a bántépénzt ismerősök, jóbarátok garantálták. Bitzer is jóállást vállalt és a munka megkezdődött. Azonban közben a vizáradások lehetetlenné tették azt, hogy a munka idejében elkészülhessen és a kormány mérnökei elkobozták a bántépénzösszeget. Ilyképen Bitzer elvesztette az egész vagyonát. Szívességet tett egy barátjának és a kormány ezért a jótetteért megfosztotta a vagyonától.

Bitzer el nem tudta képzelni, hogy hogyan tehet ilyent annak a nemzetnek a kormánya, amelynek ő a polgára lett akkor, amikor az ő tulajdonképpen vis-major, árvíz volt. Túrelmesen várt, hogy talán megváltoztatják a határozatot. Ez azonban nem történt meg. Erre engedélyt kapott a kongresszustól arra, hogy pert indíthasson a kormány ellen. Az alsóbíróságok visszaitélték egyrészt a vagyonának, azonban a legfelsőbb bíróság valami alaki hiba folytán megsemmisítette az ítéletet és a már csaknem negyven éves Bitzer ismét szegénynek tekinthette magát.

Erre azután megindította a harcot a kormány ellen. Bizonyos, hogy senkinek sem lenne kedves az, ha hirtelen negyedmilliót veszítene, de különösen akkor, ha ez egyben az egész vagyona, azonban az is bizonyos, hogy hasonló dolog több is történt már. A szokásos eredmény az, hogy az illető egy darabig bánkodik, pánszokodik, majd megvisszatalódik és új vagyongyűjtésbe kezd. Hogy Bitzer nem így

Letartóztatás letartóztatásra következett. A rendőrség csaknem minden bétén megjelent és elvégezte a letartóztatást. Az akthalmaz egyre nekedett a bíróságnál. Pete bünyösnek vallotta magát lefizette a büntetést és szinte meghívta magát hoz a rendőrséget. Az egésznok már szinte operett-szinezete volt. Mindenki tudott róla Louisvilleben mindenki tudta az okot is és valóságos hősné tekintették Pete Bitzert. Különösen a négerok és lóságos legendás hőst láttak benne. Két néger egyszer tanuskodott ellene. Néhány napon belül mindkettőt "baleset" érte. Pete személye valóságos sérthetetlen volt.

Igy folyt az élet, mindaddig, amíg el nem következett a halál. Pete megállta a bosszuját és törhetetlenül, veretlenül ment a sírba.

Conan Doyle a tündérorszámban

Folytatás a 3-ik oldalról.

dus hajfonatokkal és csodálatos szárnyakkal Kissé sűrűbb testét meg lehet pillantani tündéruháinak mögött. Eppen felette, a jobb oldal egy gonosz, de mosolygó manó élesen metszet feje tünik fel. A legszélső bal oldalon egy lehelkedő tündér áll kifeszített szárnyakkal, míg felette egy másik tündér látszik szinté kitárt szárnyakkal és karokkal, nyilvánvalóan éppen felkelve a fűszálakról. Az arc félprofil és gondosan készített másolaton, amely a birtokomban van.

Vannak hát tündérek, vagy nincsenek? Nos, ezt a kérdést magának a könyv olvasójának kell eldöntenie a maga számára. Ha az olvasó tíz éven alul van, akkor kevés bizonyítékra van szüksége. De akik már érettebb kort értek el azoknak maguknak kell elintéznük a problémát magukkal valamivel kielégítőbb bizonyítási eljárással, mint ahogy azt gyermekek teszik. Conan Doyle mindkét fél kártyáit kijáté szta az asztalra a tündérek ellen és mellett. Nem lehet kételkedni, sőt tudjuk, hogy Conan Doyle maga hisz a tündérekben. Mi magunk? Mi magunk nem kívánunk elébe vágni az olvasó ítéletének.

A bálványimádó Mihalits

Irta: Zsoldos László

— Oh, v-vann szerencsém! — szokott időközönként mélyen meghajolva, megkülönböztetett udvariassággal Mihalits Tibor, ha olykor találkozott vele az utcán. — Van szerencsém. Hogy méltóztatik lenni?

Mihalits Tibor tudniillik nagyon udvarias ember, Nem csoda. Huszártiszt volt ifjabb korában. Sőt még ma is az, csak hogy ma már csupán kegydíjas huszárfőhadnagy.

— Kérem alázatban — magyarázta el ösmeretségünk elején ennek a kegydíjnak szomorú történetét — átkozott egy vágás volt, az bizonyos. Az is főhadnagy volt, meg én is; csak hogy ő vadász. És mind a ketten szerelmeseek voltunk, méltóztatik tudni, az ápolónőmben.

Azaz, hogy csupán később lett az ápolónőm, hisz akkor még egészséges voltam, mint a makk, hehehe és hát össze szőlalkoztunk miatta a vadással s én végig hasítottam a mellét, hogy azt mondják, valóságban szétnyitott, ő meg ugyanakkor belevágta a fejembe. Csuda, hogy kettő nem hasadt a koponyám. De így még rosszabb történt vele. Mert, méltóztatik tudni, borzasztó beteg lettem a vágástól és mire nagynehezen meggyógyultam, hát akkorára kisült, hogy méltóztatik tudni, hogy begyöpesedett. Hogy mi gyöpesedett be, könyörgök? Hát az agyvelőm, kedves, jó Stroppa ur, az agyvelőm! Hiszen tetszik talán észrevenni a beszédemen is, hogy kicsit, izé, nem tudom mindig kellőképpen kifejezni magamat. Vagy nem? Oh, ne is tagadja, drága jó Stroppa ur, mert én biztosan tudom, hogy így van. Begyöpesedtem, hehehe, de be ám!

Szegény Mihajits főhadnagy ama végzetes párbaj óta csakugyan roncsa lett magamagának. Bó rzasalmas fejsebe már régen begyögyült és ő még hosszú idők és tenger pénzbe kerülő gondos kezelés után kezdett csak valahogy magához térni. De akkor is csak úgy, hogy valósággal előlrol kellett kezdenni az életet, akárcsak a gyerekekkel. Ujra kellett járni tanítani, mint a kisbabát, s ép úgy kellett megint bevezetni az írás-olvasás elemeibe, akár valami első normálistát. S azóta sincs neki jobb írása, mint, mondjuk, egy harmadik osztálybeli népiskolánsnak.

Amikor már annyira amennyire összeszedte magát, meghalt az édesanyja s Mihalits Tibor úgy maradt ebben az életben, barát és gyámoltató nélkül, akár az ujjam. Azaz, mégsem. Vele maradt az ápolónője. Egy jól megtermett szinte férfias modorú, szúrós nagy fekete szemmel s parancsoló ajka felett öötéltő bajuszpihével. Mihajitsnak (mindezt másoktól hallottam) akkor még mindig volt valami vagyonja és a bajszos ápolónő erre vetette magát. Egyszerűen belezsuggerálta a gyámoltalan emberbe, hogy ő volt az a bizonyos leány, aki miatt a kardpárbajt vívta volt a vadász főhadnaggyal (pedig es már régen férjhez ment, szegény, bánatában — egy harmadik emberhez), és most, öv. Mihajitsné halála után, feleségül vétette vele magát.

El lehet képzelni milyen volt a féltékeny Mihajits Tibor, amikor

kor végre feleségének nevezhette azt a nőt, akiért tönkretette magát. Némelykor, mert a vagyonába beleült ápolónő már mindjárt eleinte is durván viselte magát vele szemben, mondom, némelykor elfogta Mihajitsot a kétség, vajon csakugyan azért a dámáért mentek-e életre-halálra egymásnak a vadással, de az emlékezőtehetsége kezen megragadta a szolgálatot mindenben, ami a végzetes párbaj körülményeire vonatkozott és szegény ember így mi, más tehetett, mint hogy hitt a jelennek. Hitt, mert a hit boldogít. S ebben az ő komikus, szent hitében lassacskán rájött, hogy, ha Laura mellett (mert így hívták a volt ápolónőt) talán tühretlennek érzi az életet, ebben bizonyára nem az aszszony a hibás, hanem ő. Mert hiszen Laura tökéletes. Már hogyne kellene tökéletesnek lennie annak a nőnek akiért két délceg katona tiszt képes volt egész életére nyomorékká tenni magát.

És valóban, Laura tökéletes is volt. Néhány év alatt tökéletesen elverte, részben pedig ellopokodta, félrealkozgatta magának az ura vagyonát és akkor aztán tökéletesen otthagya a faképnél. Azt mondta neki:

— Beláthatod, kérek, hogy nem köthetem hozzád örökre a fiatalágomat. Köszönd meg, hogy eddig ápoltalak. Isten veled!

Szólt és elköltözködött a szerencsétlen ember házából. Elvitte az ura butorát és ma-

gával vitt mindent, aminek csak valami kis értéke volt. Most aztán csakugyan úgy maradt magára szegény Mihajits, mint az ujjam.

Próbált irodai munkába szegődni, — nem vették hasznát. Koplalt, nyomorgott, tanácstalanul ténfergett az ösmerősei között, míg végre kijárták neki a honvédelmi miniszteriumnál a kegydíjat. Nos, ebből tengődött azóta szegény.

Mint az árnyék, imbolygott az utcán s ha megpillantotta valamelyik ismerőst, térdig lekapta előtte a kalapját és megállította.

— Oh, v-vann szerencsém! — és többnyire kapott "kölcson" egy-két koronát. Ezekből az apró kölcsönökből kellett volna pótolgatnia a hiányos táplálkozását. Mihajits azonban nem erre fordította a pénzt. Neki más szenvedélye volt. Cigaretta vásárlást rajta a speciálisban: Coronas-t. Drága dolog volt az nagyon. Darabja, gondolom, tizennyolc fillér.

Aztán jött a háború s a háborús évek egyre fokozódó nyomorúsága. Mihajitsnak már nem telt az aranyos végű Coronas-cigaretta. Mikor én megismertem, már Hölgy-et szitt. De az mindig a szájában fityegett. Szenvedélyes cigarettázó volt.

Egyszer, vagy két esztendei ismeretség után, megint találkoztam vele az utcán. Felütem, hogy nincs cigarettája a szájában.

— Gyujtson rá, főhadnagy ur! — tartottam eléje a

lárcámát. — Oh, végtelenül köszönöm! — szólt és mohón kapott ki egy cigarettát. Kivette a lárcámából, de nem gyujtott rá, hanem szépen elvette a maga cigarettás dobozába. Ahogy kinyitotta, láttam, hogy még néhány szivarka is volt benne.

— Hogyan? — néztem rá csudálkozva. — Nem gyujt rá? Mi a szösz, csak nem szokott le a dohányzásról?

A volt huszárfőhadnagy mosolygott.

— Pardon — szólalt meg mentegetőzve. — Ezer bocsánat, hogy nem gyujtok rá és mégis elfogadtam, drága jó Stroppa ur! Igazán, ez igazán nagy illetlenség tőlem, de — Elhallgatott.

— De? — kérdeztem nevetve. — Amint látom, gyűjti. Mi volna ebben illetlenség. Biztosan csak vászora után gyujt rá, mi? De akkor aztán elszívja valamennyit, hehe, no nem igaz?

Mihalits rám nézett. Szomorúan és okosan és olyan kérő tekintettel, akár a kutya a gazdájára. És lassan, szinte titokzatosan szólt: — Eltalálta, Stroppa ur, gyűjtöm. De nem magamnak.

— Hanem? — s itt majdnem áhitatosra fordult a hangja — a volt... nőmnek. Találkoztam vele és ebben a rossz világban nem telik neki cigarettára, hát... (lesütötte a szemét, mint a

szegénylős gyermek, hát most neki gyűjtöm a cigarettákat. — És maga? — kérdeztem csaknem haragosan. — A szegény gyámoltalan suttogva felelt: — Én... lemondtam a dohányzásról... az ő javára.

Sóhajtott egyet és bocsánatkérem nézett reám.

— Hanem, ha véletlenül volna egy pár koronája, igen tisztelt Stroppa ur... Most láttam meg csak a szeme kifejezésén, hogy ez az ember biztosan éhes. Szó nélkül dugtam bele a markába néhány koronát.

— Sőt sem érdemel főhadnagy ur. Jó étvágyat! — és elváltunk.

Azóta nem láttam. Tegnap hallottam, hogy összeesett az utcán az éhségtől. És aki ezt mesélte nekem, rosszaló hangon ezzel tőditotta meg a szomorú híresekét:

— Furcsa egy fráter volt, kérek, az X kávéház ajtajában esett össze. És tele volt a marka cigarettával, amit egy pillanattal előbb vett drága pénzen ott az ajtóban a kávéházi trafikostól. Hát nem inkább ennyivalót vett volna magának azon a pénzen a számár?

— A számár. A számár. — En nagyot bólintottam a beszédre. — Mit tudja ez az ember, — gondoltam kicsinylőn a hirhozóról, — hogy mi az: eszményekért, még pedig többnyire hamis eszményekért élni és elpusztulni? No nem?

A SZFÉRÁK

Irta Sztrokay Kálmán

A szerencsétlen véget ért vakmerő pilóta hagyatékában találták meg a következő feljegyzést.

Mai felszállásommal sikerült olyan magassági rekordot teremtenem, amelyet aligha érnek utól társaim — egyhamar. Tizenháromezerkétszáz méter magasra emelkedtem fűrgé monoplánommal, melyet kizáróan azzal a céllal építettem, hogy a felső levegőrétegek ritkaságát minél könnyebben le tudja győzni. A sürűbb, alsóbb magasságokban szinte veszedelmes rajta repülni, oly erős a felhajtó ereje s ha nem vigyáz az ember, azonnal felemelkedik orrával és aztán zuhan le hanyatt. Alig szabad gázt adni a motornak.

Fent a magasban azonban esodálatosan kezes jószág lesz. Tizezer méter magasban kezdi igazán elemében érezni magát, abban a ritka levegőben, ahol a pilótának már megindul az orra vére és szédül. Az ember szinte azt hiszi, hogy ez a gép még légúres térben is tudna menni.

Egyébként magyszerűen bevált az ötletem. Én magam olyasféle ruhát csináltattam magamnak, amelyben a buvárok szállnak alá a tengerfenékre s a légmentesen zárt kauszkrühában mesterségesen tartottam fenn a rendes légnyomást, hogy a legtrükkösebb levegőben is tudjak lélekezni s ne induljon meg a vér a bürröm felületén. Hallatlanul bu-

latságos, amint a buvárruha egyre kezd dagadni, amint a magasta érek és csökken a külső légnyomás. Olyan vagyok ott fenn, mint egy hatalmas hólyag és folyton felnem kell, hogy egyszer csak megpukkadok, mert a kausz csak nem bírja tovább a belső nyomást.

A gép megszerkesztésénél és a felszállásnál nem volt egyéb célom mint megjavítani az eddigi magassági rekordokat és kipróbálni, hogy egyáltalán milyen ritka levegőben tud még haladni a sárkányrendszerű repülőgép. Mindenki tudja, hogy ebben a tekintetben mekkora meglepetéssel járt szerény kísérletem. Egészen könnyen hagytam el a tizenháromezer métert, onnan már szinte úgy láttam a földet, mint egy idegen égitestet s alig pár milliméternyi légnyomást mutatott a barometrem, mikor a gép még mindig pompásan húzott.

Nem akarok azonban részletesen foglalkozni a kísérletem technikai eredményeivel. Egészen más célom van ezzel a végrendelet felővel, mely egyelőre csak esotleges halálom után kerül majd nyilvánosságra.

A legmagasabb légrétegekbe tett kirándulásomnak egy-oly felfedezéséről akarok beszámolni, amit nem mertem senkinek elmondani. Féltem, hogy kinyitottnak, pedig szent meggyőződésem, hogy nem pusztá örület,

amit felfedeztem. Amennyire tölem telik, igyekezni fogok további felszállásaimban folytatni megfigyeléseimet és ha lehet, meg fogom próbálni, hogy bizonyítékot is hozzak magammal a magasból.

Valamivel a tizenharmadik ezer méter magasság után egyszerre azt vettem észre, hogy a motorom elállt. Nem lehetett semmi komolyabb baja s csakugyan, amikor néhány métert sülyedtünk, újra dolgozni kezdett. Párszor ismétlődött ez a különös jelenség. Le és fel bukácsolt a gép, a motor megállt, amikor bizonyos magasságra ismét feljutottunk és így azt kellett hinnen, hogy külső levegőben van a hiba. A benzingázok robbanásához levegő kell s úgy látszik nem jó levegőt kap a motor, a gázok nem robbanhatnak fel a gyújtásra. Gondoskodtam erről az eshetőségről is és a motor szívócsövébe beeresztettem az oxigén-tartály csapját. A hengerek dolgozni kezdtek és tovább emelkedtünk. Közben kikapcsoltam az oxigént s ilyenkor megint elakadt a motor, de pár méterrel magasabban már ismét rendszeren dolgozott a külső levegővel.

Világos tehát, hogy körülbelül más méternyi vastagságban valami más gáz van a légkörben, de azontul ismét a rendes vagy összetételű levegő következik.

Vajon mi lehet ez az ide-

gen gáz? Első pillanatban a héliumra gondoltam, de hamarosan rájöttem, hogy nem lehet sem hélium, sem más közzösleges gáz, hiszen annak fel-tétlenül egyenletesen kellene keverednie a levegővel s nem maradhatna meg elhatárolt rétegben.

Magam sem tudom, hogyan jöttem rá erre a gondolatra, de egyszerre csak egészen különös szorongást éreztem, mintha nem is lennék egyedül ebben a sivár ürességben. Szinte világoosan hallottam valami emberi hangkacszt, mintha ezer főnyi tömeg morajlott volna alattam, körülöttem, de ropant messzeségben.

Nem értettem meg egyetlen szót sem, de a háttörzongató morajból kiértett, hogy emberi beszédből tevődött össze. Feszültem figyeltem és ijedten állapítottam meg, hogy nem a fülemmel hallom a morajt. Egészen másként hallottam, mint a motor zakatolását, szinte csak annyit éreztem, hogy a fejem zug, szédülök, pedig teljesen öntudatlanul vagyok.

A különös zugás aztán halkulni, esendenedni kezdett, mintha a láthatatlan embertömeg elhallgatna. Pár pere múlva ismét siri esend, de aztán tisztán hallom a következő szavakat...

— A lélek szférájában jársz ide szállnak fel az elhunytak lelkei, itt kénytelenek lebegni, ahol finomságuk egyforma a

Polytatás a 12-ik oldalon.

JAPAN tizenkét két évig örvendő rikábari érdeklőd megerő Korin

az, aki főként érdeklő iránt. Korin ugyan a élt, tehát az érdeklő nek látszik, de nem a szük, hogy Japán és a zött a tizenkilencedik a kulturális kapcsolat hogy van kínai vagy dik, kilencedik század vel halála után érkez rek képtárakba, műz rek otthonába.

Nemrégiben Yone pán esztétikus és köp könyvet irt Korinról is megjelent New York adatait ebből a könyv szerint Korin a legk japán festők sorába Koyetsu nevét lehet tizenhatodik század tizenhetedik század Ennek a három fe kívül befolyással v kialakulására. Keves merni s általában ke annak a befolyásná lája a modern festő Noguchi könyvében hogy Korint kellőké s befolyásával tisztá

Az európaiaknak, szabad a japán vagy szemmel nézni, mint tünket nézzük. A m tünk egyik lényeges az európai és ameri rendesen azt tekintt a japán vagy kínai nyi. Gyakran abban nem tudjuk megfő vagy kínai művészet vagy "naturalizmus" kínai festők műveib "dekoratív" hatás kor a japán festés dekoratív, nagy hibá hogy nem japán sz alkotást megítélni.

Ennek aztán az den japán alkotás d gati ember szempont ja magát behelyezn letébe. A tényállás kívül értenek a műve képességük sokkal vagy amerikaiak. S mondjuk, hogy de hogy a saját realit meg a vászonra ro hibába esünk, hogy münket s elfelejtük a meglátás a realizt közel állóbb, amelye ban tapasztalunk. Né jat festőink rendel

Noguchi könyvében többi között a követ "Korin a virágoka dekoratív módon, m koratívek, anélkül lene. Jómagam nem nyugati képzőművés Korinra mindenképe tiv művész."

Majd, ezzel a k más helyen Noguch rínról:

"Korin tagadhat nak. Művészi kife képén ugyiszólván e dlatos, hogy a sz nyörű módon jut ez ge kifejezésre. Ami ka, ami bennünk nézni ezeket a képe

Lawrence Binyon című munkájában guchi könyvével. szet jellegével. Tan a következőkre t "Korin munkái lelkesedéssel köll Yone Noguchi műv szobrot állított em vésznek munkájáv

A JAPÁN FESTŐMŰVÉSZET

Miben áll a japán festőművészet jelentősége? — Miért nehéz megközelíteni és megérteni nyugati izléssel és értelemmel? — Korin virágjai, növényei, fái. — Vajjon csakugyan dekoratív művészetnek kell-e nevezni a japán festők alkotásait? — Koyetsu és Sotatsu értéke.

JAPÁN ÉS KINAI művészet a tizenkilencedik század utolsó két évtizedében nagy divatnak örvendett Európában és Amerikában. Közben csökkent ez az érdeklődés, de újabban megint megerősödött s újabban egy Korin nevű japán festőművész az, aki főként érdeklődést váltott ki maga iránt. Korin ugyan a tizenhatodik században élt, tehát az érdeklődés iránta kissé elkésztnek látszik, de nem az, ha figyelembe vesszük, hogy Japán és Amerika vagy Európa között a tizenkilencedik században indultak meg a kulturális kapcsolatok s ha arra emlékezünk, hogy van kínai vagy japán festő, aki a nyolcadik, kilencedik században élt s csak ezer évvel halála után érkeztek alkotásai az európai képtárakba, muzeumokba, gazdag emberek otthonába.

Nemrégiben Yone Noguchi, egy ismert japán esztétikus és képzőművészeti író érdekes könyvet írt Korinról, amely angol fordításban is megjelent New Yorkban. Ennek a cikknek az adatait ebből a könyvből merítettük. Noguchi szerint Korin a legkiválóbb impresszionista a japán festők sorában. Mellette legfeljebb Koyetsu nevével lehet említeni, aki ugyancsak a tizenhatodik században élt és Sotatsut, aki a tizenhetedik században tűnt fel művészetével. Ennek a három festőnek alkotásai rendkívül befolyással voltak a modern művészet kialakulására. Kevesen voltak hajlandók beismerni s általában kevesen voltak a tudatában annak a befolyásnak, amelyet Korin és iskolája a modern festőművészetre gyakorolt s Noguchi könyvében éppen arra akar utalni, hogy Korin kellőképpen figyelembe kell venni s befolyásával tisztában kell lennünk.

Az európaiaknak és amerikaiaknak sohasem szabad a japán vagy kínai művészetet azzal szemmel nézni, mint ahogy a saját művészetünket nézzük. A messzi kelet és a mi festészetünk egyik lényeges különbsége az, hogy amíg az európai és amerikai művészet ideáljának rendesen azt tekintette, ami tárgyilagos, addig a japán vagy kínai művészet kimondottan alany. Gyakran abban a hibába esünk — azért nem tudjuk megfelelően értékelni a japán vagy kínai művészetet, — hogy a "realizmust" vagy "naturalizmust" keressük a japán vagy kínai festők műveiben, vagy pedig azt, hogy "dekoratív" hatás szempontjából milyen. Amikor a japán festészetéről azt mondjuk, hogy dekoratív, nagy hibába esünk, még pedig abba, hogy nem japán szemmel tudjuk a japán műalkotást megítélni.

Ennek aztán az a magyarázata, hogy minden japán alkotás dekoratívnek tetszik a nyugati ember szempontjából, éppen mert nem tudja magát behelyezni a japán ember szemzőletébe. A tényállás az, hogy a japánok rendkívül értenek a művészethez s művészi meglátó képességük sokkal különb az átlag európainál vagy amerikaiánál. S amikor mi valamire rámondjuk, hogy dekoratív, mert úgy tetszik, hogy a saját reális meglátásunknak nem felel meg a vászonra rögzített kép, akkor abba a hibába esünk, hogy tulbecsüljük a saját szemünket s elfelejtjük azt, hogy talán éppen az a meglátás a realiztikus, mert a természethez közel állóbb, amelyet a japán festő alkotásában tapasztalunk, nem pedig az, amellyel saját festőink rendelkeznek.

Noguchi könyvében Korinnal kapcsolatban a többi között a következőket jegyzi meg: "Korin a virágokat és füvet sohasem kezeli dekoratív módon, mert hiszen azok eléggé dekoratívek, anélkül, hogy ezt hangsúlyozni kellene. Jómagam nem értek egyet azokkal a nyugati képzőművészeti kritikussal, akik Korinra mindenképpen ráfognak, hogy dekoratív művész."

Majd, ezzel a kérdéssel kapcsolatban, egy más helyen Noguchi a következőket írja Korinról:

"Korin tagadhatatlanul imádója a virágoknak. Művészi kifejező eszköze olyan, hogy képén ugyiszólván énekelte a virágokat s csodálatos, hogy a szín eszközzével kicsoda gyönyörű módon jut ezeknek a virágoknak szépsége kifejezésre. Ami bennünk csend és muzika, ami bennünk harmónia és báj, az mind rajta van a képeken, csak japán szemmel kell nézni ezeket a képeket."

Lawrence Binyon "Painting in the Far East" című munkájában érdekesen foglalkozik Noguchi könyvével. Korinnal s a japán művészet jellegével. Tanulmányában a többi között a következőkre tér ki:

"Korin munkáiról valósággal rapszodikus lelkesedéssel kell megemlékezni. Szintugy Yone Noguchi művéről, aki csakugyan emlékszóbot állított ennek a kiváló japán festőművésznek munkájával."

Hogy Korin munkáit, műveinek szépségét csakugyan értékelhessük, természetesen látni kellene képeit kollekciónban. Igaz ugyan, hogy Noguchi könyve tele van Korin-illusztrációkkal, de ezek a reprodukciók nem fejezik ki a nagy japán festőművészet alkotásainak valódi értékét és szépségét.

Binyon Korin művészetét a többi között a következőképpen jellemzi:

"A japán festőművészet jellemző tisztaságát, finomságát, jókedvét Korin új tulajdonságokkal egészíti ki. Olyan vidámságot szuggérál alkotásaiba, amelyet majdnem arrogánsnak kell és lehet nevezni s valósággal kiprovokálja a figyelmet abból a nézőből is, akit egyébként nem érdekel a festőművészet. Megnyugtítja a szemet, de megnyugtatója csak ideiglenes, mert ha huzamosabb ideig nézzük képeit, akkor bizonyos nyugtalanságot, bizonyos izgatottságot érzünk. Képeinek szépsége, különösége szinte tüzel s olyan fényt árasztó, amelyet a legpompásabb nyugati impresszionista képen sem tapasztaltunk."

"Csodálatos erővel készült alkotások a festményei. Kifejezőmódja meglepő. Alakjai, akárcsak Daumiere, sokszor egy hatalmas gesztusban nyerne kifejezést. Mint minden honfitársa, amikor virágot fest, nem annyira a

mem előtt s igyekszem azt megközelíteni s ennek a fénynek segítségével igyekszem megközelíteni az örökkévalóságot. Realiztikus festő a szó nemes értelmében. Sohasem gyenge s mindig érezni a felelősség tudatát benne, művész felelősségének tudatát.

"Aki Korinban kizárólag a dekoratív művészt látja, az vagy vak, vagy egyáltalában nem ért a japán festőművészet lényegéhez."

Noguchi utal a Korin képein felfedezhető "üres" helyekre, amelyek sajátos erővel emelik ki a kép tárgyának jelentőségét és szépségét. Ez az "üresség", amely nagyon gyakori a japán festők alkotásain, rendkívül megnyerte a tetszését és elismerését Whistlernek, a híres amerikai festőművésznek. Korin festményein az "üresség" nem pusztán semmitmondó térség, mint ahogy azt a rosszul itélkezők és szemlézők hiszik, hanem fontos és elengedhetetlen művészi lényeg a maga mivoltában.

Ezrekre rug azoknak a japán festőművészeknek száma, akik Korinhoz hasonlóan favorizálják ezt az "üres" helyet a festményen, de egyik sem annyira mestere ennek a művészi fogásnak, amely azonban becsületos, mint Korin, a mester.

kész virág érdekli, mint inkább a virág fejlődésében. Szinte érezni a képeken, amint a virágok kinőnek a talajból, keresik a napot és esőt, keresik az életet s gyönyörűen kibontakoznak, mintha eleven virágok lennének. Egyik kedvenc szokása volt vadvirágokat festeni s a legdusabb kék, zöld, sárga, piros virágokat szemelte ki, hogy azokat vásznon megerősítse. Az első pillanatban, amikor ezeket a képeket nézzük, úgy tetszik, mintha a festőjük kizárólag dekoratív hatásokat keresett volna; de ha huzamosabb ideig fektetjük szemünket ezekre a képekre, akkor azt látjuk, hogy fantasztikus és bizarr hatást gyakorolnak a szemlélőre s az ember szinte az illatot érzi."

Noguchi Korinnal kapcsolatban a többi között a következőket jegyzi meg:

"Művészetét nem szabad józan, mindennapi szemmel nézni. Mert ha ezt megtesszük, ezzel saját magunkat egy rejtett szépségtől vonjuk meg s ilymód természetesen a művészetét sem tudjuk kellőképpen értékelni. A helyzet az, hogy magasabb szempontok, kell, hogy vezessenek bennünket akkor, amikor például egy képet közelítünk meg. Az érzésnek és gondolatnak koncentrálnia kell egy erőben, amikor Korin alkotására esik a szemünk. Aki művészi meglátó képességgel van megáldva, az, Korin alkotásait szemlélve, akarva akaratlannul is érzi az örökkévalóság csodálatos misztikumát. Képein a virágok, a fák, a növények azt a benyomást keltik, mintha sohasem hervadnának el s mintha árnyékuk egy messziségbe nyulna, amely vetélkedik a végtelennel."

"Valahányszor jómagam Korin képeit nézem, — mondja Noguchi könyvében — úgy érzem, mintha különös fény vibrálna a sze-

Korin értéke abban is rejlik, hogy képével valósággal parfümilletet áraszt a nézőre, valami lágy, puha illatot, amely körüllegi a lelkét s abba a csodás érzésbe hajszolja, amelynek állandóságát szeretné a lélek. Ki nem töltött helyei a képének csodálatos sejtéseket szuggérálnak, bámulatos érzéseket keltenek fel s nem azt éreztetik, hogy színnel ki kellene tölteni, hanem éppen azt igazolják, hogy azért felelnek meg rendeltetésüknek, mert üresek.

A nyugati művész aligha venné elismerésnek azt, hogyha képeinek meg nem festett részét emelné ki a képzőművészeti kritikus, mint ahogy azt Noguchi teszi Korin esetében. Viszont éppen ebben rejlik Korinnak, mint specifikus japán festőművésznek értéke, hogy ezekkel az üres helyekkel ép annyi művészi célt szolgál, mint az aktuálisan megfestett, látomászerű virágokkal, növényekkel, fákkal.

Noguchi könyve felébreszti bennünk azt a tudatot, hogy Amerika gazdagságánál és műértő közönségénél fogva most már nemcsak a nagy európai festőművészek alkotásait láthatja itten, hanem a kiváló japán és kínai festőművészekét is. Korin alkotásai s nagy kortársai alkotásai láthatók a Boston Museumban, a new yorki Metropolitan Museumban és a washingtoni Freer Museumban.

A kiváló japán képzőművészeti író könyve feltétlenül nagyszerű Baedeker lehet azoknak a kezében, akik a japán festőművészet iránt érdeklődnek. Ez sem tökéletes könyv, mert inkább vázlatos, de tartalma és a huzsonöt Korin-illusztráció olyan, hogy kétségtelenül betekintést nyújt ennek a nagy japán festőművésznek technikájába, felfogásába, jelentőségébe.

A VASARNAP NAGY HUMOROS OLDALA

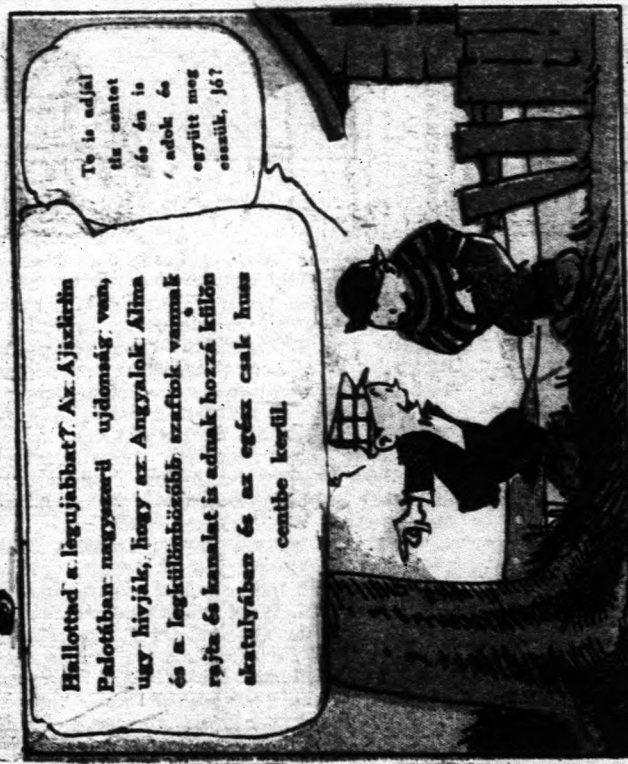
Rejzólta
Gene Byrnes

Csintalan Peti & Kalandjai

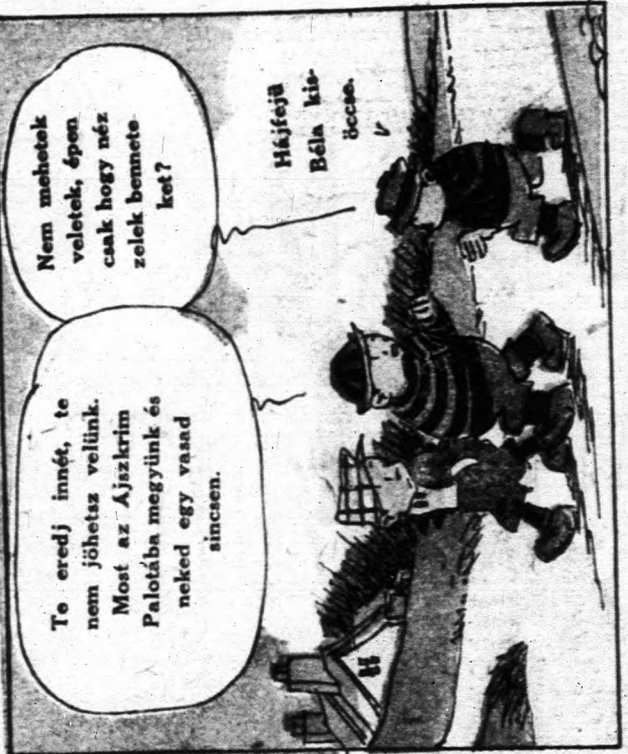
Mi ez a nagy orvost vacak?

Ez az ajzkrim-
gának orvost-
evés bajnok-
pája. Most
nyertem.

Hallottad a legújabbat? Az Ajzkrim
Palotában: nagyszari újdonság van,
egy hívják, hogy az Angyalok. Alina
és a legkülönlegesebb szaflok vannak
rajta és karamel is adnak hozzá külön
akutulyában és az egész csak husz
centbe kerül.

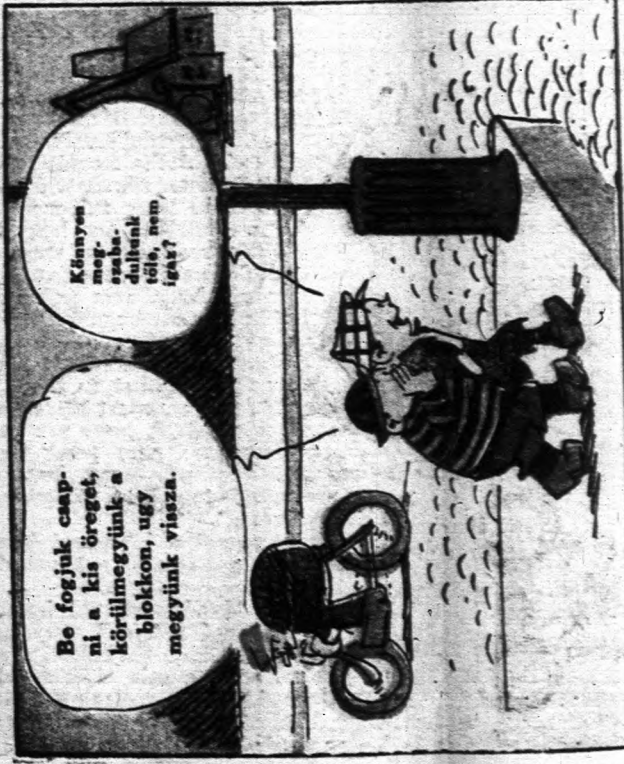
Te is adjal
tis centet
és és is
adok meg
együtt meg
esszük, jó?

Te eredj innét, te
nem jöhets velünk.
Most az Ajzkrim
Palotába megyünk és
neked egy vasad
sincsen.

Nem mehetek
veletek, épen
csak hogy néz
zelek bennet-
ket?

Hájejeja
Béla kis-
üccse.

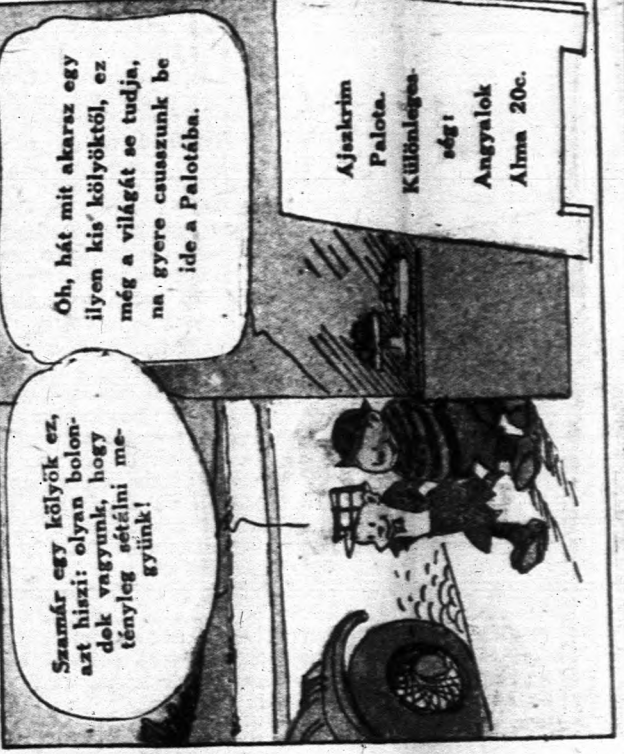

Be fogjuk csap-
ni a kis öregét,
körülmegyünk a
blokkon, úgy
megyünk vissza.

Kényes
meg-
szaba-
dultunk
töle, nem
igét?

Egye meg a fene, itt fo-

Perze.
Majd meg-

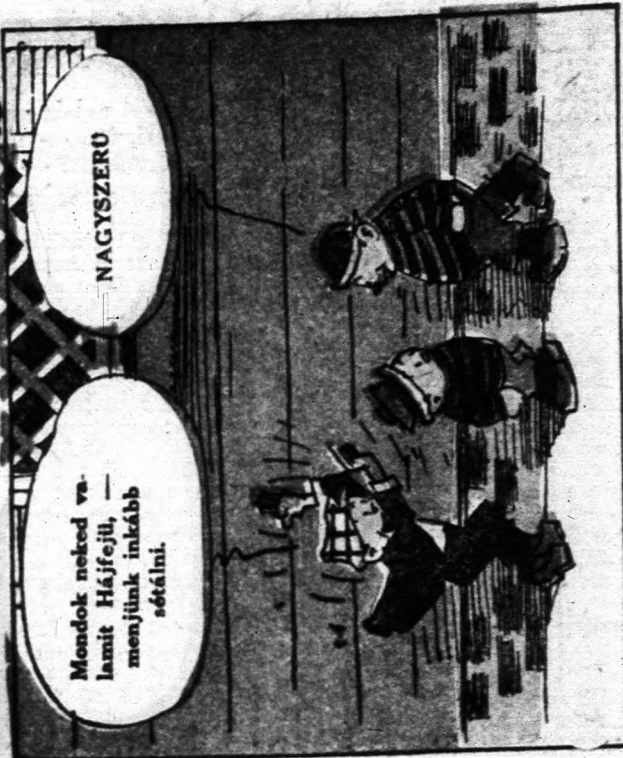
Számár egy kölyök ez,
art hiszi: olyan bolon-
dok vagyunk, hogy
tényleg sétálni me-
gyünk!

Oh, hát mit akarsz egy
ilyen kis' kölyöktől, ez
még a világot se tudja,
na gyere csuszunk be
ide a Palotába.

Ajzkrim
Palota.
Különleg-
ség:
Angyalok
Alma 20c.

Art a kutya-fáját, mit

Várj, van egy jó öt-
letem. Itt jön Sava-

Mondok neked va-
lamit Hájejeji, —
menjünk inkább
sétálni.

NAGYSZERU

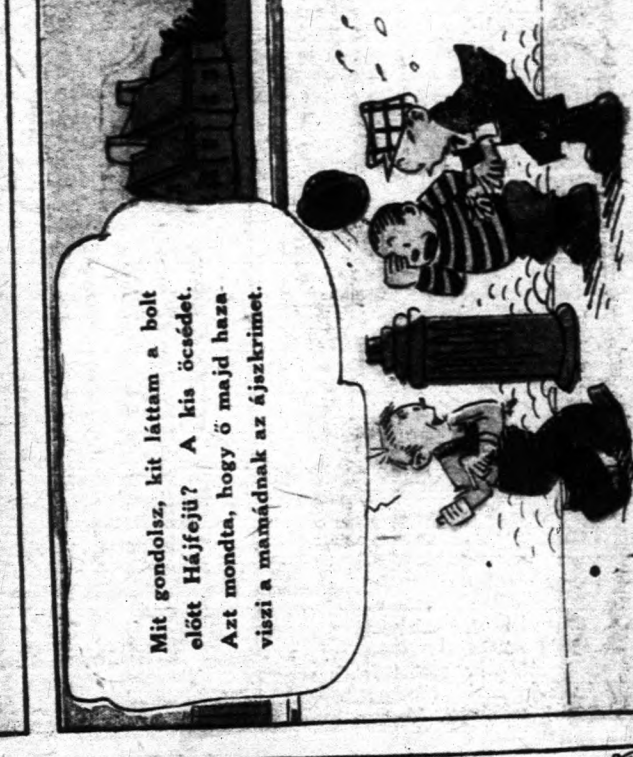
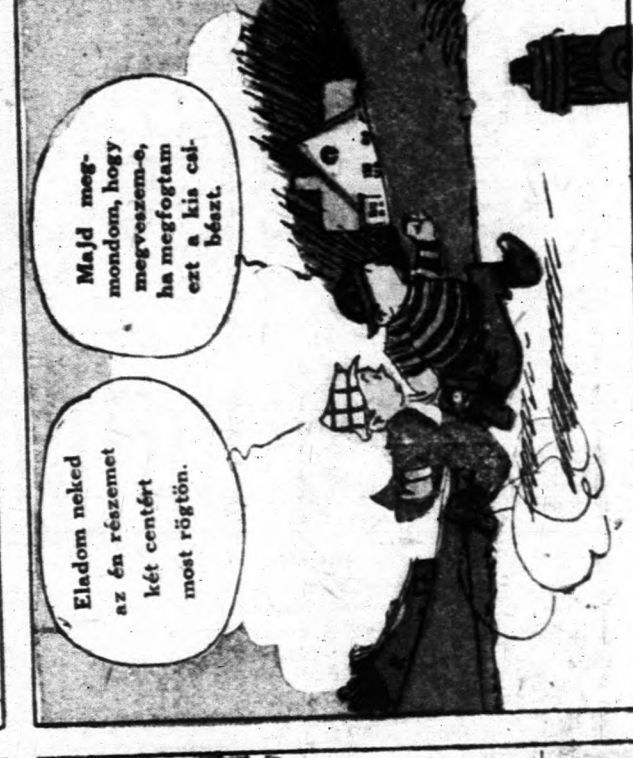
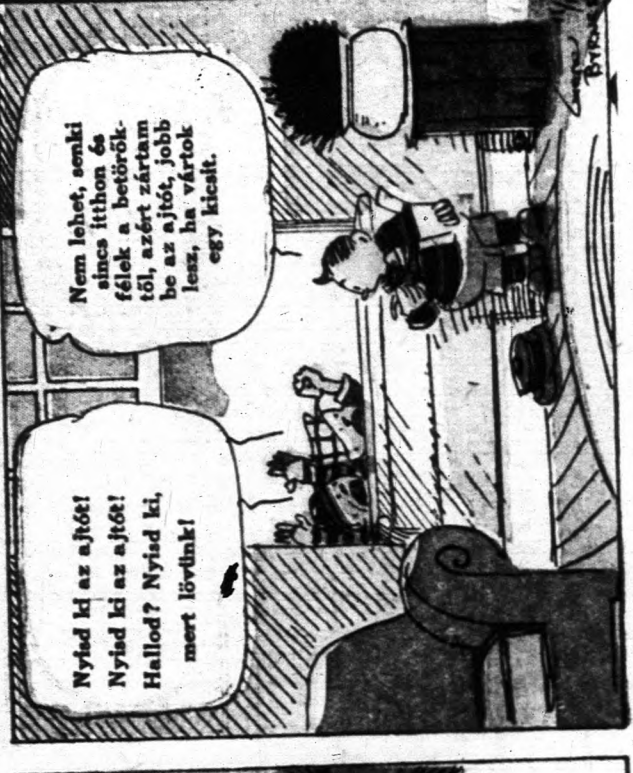
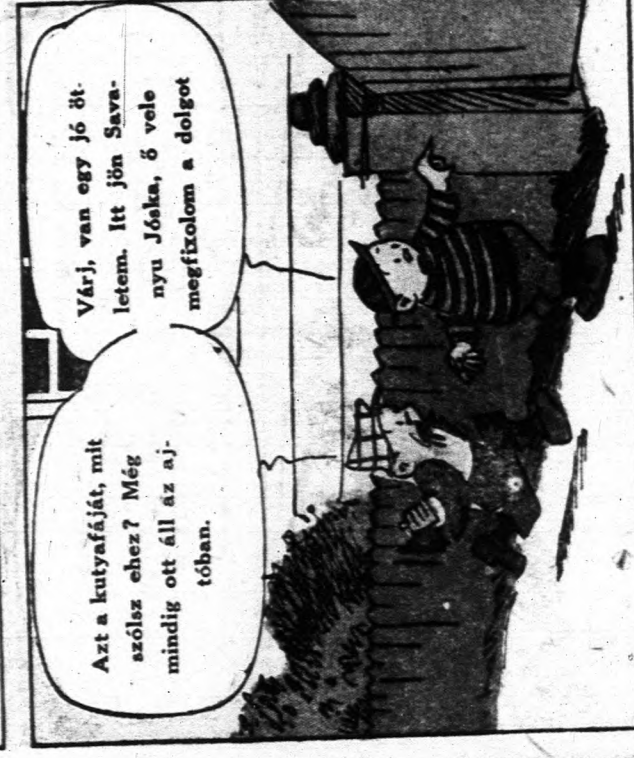
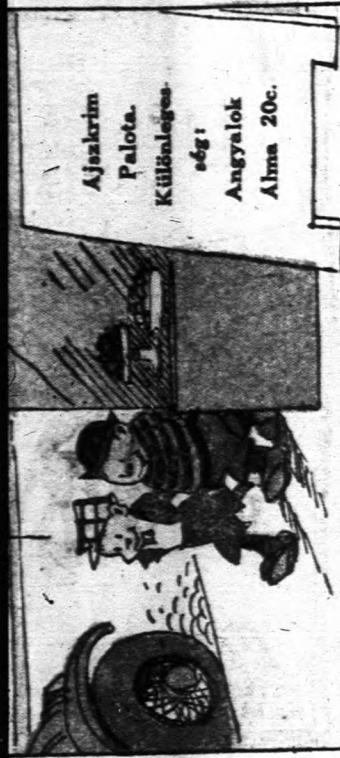
Art hittem, hogy
sétálni mentek, ha-
ha-ha-ha! Engem
nem lehet becsap-
ni, tudjátok!

Nem mehe-
tünk el az
előtt az ü-
let előtt?
Ott sétálunk,
ahol akar-
unk!

Nincs törvény,
amely ezt
megtagadhat-
ja tőlünk!

Jóska kérlek, tégy egy kis szívessé-
get, eredj el a Palotába és vgy a me-

Hogyne!

Copyright, 1921, Sim-Bread Corporation.

A márványhercegnő

Irta: Törökné Kovács H.

BERÉNYI Arisztid napjában sokszor álldogált mostanában ablakánál. De nem az utcára néző selymes, esiptés függönyökkel teleaggatott ablakoknál, hanem amelyen át a fővárosi bérház szűk, homályos udvarára nyílt kilátás. Szemben, a körbefutó folyósó egyik ablakánál szokott ugyanis ülni a "márványhercegnő", hivatalos órák után, sőt olykor délelőtt is rövid negyedóra.

Már hosszabb ideje, hogy merő véletlenségből felfedezte. Az ő ajtaja ugyanis a lépésházba nyílt és az uralgóság lakásának semmi köze se volt az udvari folyósók megdöbbentő szimplaságával. De egy napon — meleg tavaszi idők jártak már és a megszokott fennragyogó napugárnak némi visszfényét csapott az örökösön szomorú udvarba. — talán különös izgatottságában, amely falevészületések idején rendszeres elfogta, talán ösztönyszerűségből vagy hirtelen megérzésből az elkövetkezendőknek, arramentében megállt az udvari ablaknál.

Első pillantásra aranyosan csillogó, bronzszinben játszó, szőke női haj gondosan rendezett hullámai láta és egy nagy, halványlila szalagesokrot, amely a nyakszirt táján meredezve ülelte át a kislányosan alámegedett vastag fonatot. Valami gyönyörű, egyszerű fehér bluz volt rajta és mélyen lehajolva, olvasott.

Berényi Arisztid maga se tudta, hogy miért dobogott meg a szíve mélyén. Az arcból jóformán semmit se látott és a vékony kis vállak akár gyermekie is lehettek. Szinte földbe gyökerezett várakozott. És furcsa, de úgy dobozott a szíve, akár régen, rövid nadrágos gimnazista korában a gyönyörű, burgó kacagású Gyál Aranka láttára, aki a rózsásán, sokfodorú piros szoknya csokában, pajzánul nevető szemekkel libbent előbe valami utcáson vagy a szomszédos kert ribizsek bokrai mögül.

Mély meghatottságot érzett. Sápadtan, kerekre nyitott szemekkel várta, hogy megmozduljon a leány. Lassan fordított a lapokon. Vékony, finom, fehér keze volt. Olykor megrezsent a lila szalagesokor és a bronzszinű haj apró fürtökéit játékosan táncoltatta a beáradó szellő.

Később észrevette, hogy ajtai mozognak. Hangosan olvas — vagy tanul ... Hirtelen mozdulattal felemelte arcát. Két arnyas pillájú szemét lecsukta, finom vonalú ajkait gyöngén mozgatta. Miesoda észvesztően gyönyörű teremtés volt! Fialtal, fide, harmatos arc, különös, gyöngyhámszínű sápadtsággal és olyan szabályosan vonalozott, mint valami szoboré ... Berényi Arisztid lázasan kutató emlékei után. Valahol már látta. Bizonyosan látta. De hol? Ugyan hol? Világos, hogy valamikor csodálta ezeket az arnyas pillákat, egyenes, finom orrocskát, gyöngéd ajkakat ... Beleizzadva gyötörött. Hol — ugyan hol? És egyszerre maga előtt látta Rómát. Ott állott a Pincio terrassán, ragyogó napsütésben; virágzó rózsálgötek fenséges illatát csapott feléje és cilinderes kocsiok fényesen léptették lovaikat a fényes fogatok tömkelege kö-

zött, míg a szép, gögös, igézően feketeszemű patricius asszonyok mozdulatlanul pihentek hintóik selyemvankosain. Odalenn, a hét halmon épült város sárga-vörös szinben uszott és mint egy-egy sötét, komor folt emelkedtek a házak rengetege körül, a Tiberis jobb és balpartján a világhíres műemlékek épületei ... Amott a Forum Colosseum ... jobbra az angyalvár ... odább a Szent Péter csodás templomának csillogó aranykupolája.

Nézte a leányt és látta önmagát, amint ittasan a sok szépségtől, végig lépked a porta Pincianán át a Borghese-villához vezető gyönyörű parkon és a homályos, hűvös termek híres régiséggyűjteményeit csodálja ...

Igen ... a közepén ... Borghese Paulina hercegnő márványszobra! Most már világosan emlékezett.

Ugyanezek a gyöngéd, szabályos vonások, ezek a finoman ivelő ajkak. A márványt Canova faragta. Emlékezett. És arra is, hogy akkor úgy tetszett, mint ha napfény szakadt volna a néma, komor teremre. Érezte, hogy a csodás, fehér márványban rejtett, titokzatos élet lapang. A gyönyörű arcon mint ha minden pillanatban felpirulhatna a vér melege és a bi-borossá gyúlt ajkakon forró, vágyódó sóhaj kelhetne.

Sokszor lépte azután még át a régi Borghese-villa küszöbét, csak hogy láthassa a rejtelmesen szépséges szobrot.

És később, évek múltán is, sűrűn fogta el a sóvárgó vágy a márványhercegnő után.

És most ... A leány finomszabású arca a fehér márvány szépségében ragyogott. Mozdulatlanul pihentek a lecsukott, arnyas pillák és a lila szalagesokor óriási, exotikus lepkéként ült karcsú, hőszi nyaka mögött.

A márványhercegnő! Berényi Arisztid szíve viharosan, forró gyönyörűségben reszketett. Szemei möhöz iták a leány különös, varázos szépségét és közben arra gondolt, hogy a sors nagy és fájó adósságot törleszt vele szemben. Sok elmaradt örömet, mindig messze futó boldogságot.

Izgalmas sietséggel kereste fel tükrét.

Talán soha ilyen őszintén nem nézett szemben önmagával.

Megdöbbenve látta a sok czüstszálat. Mint rét füve között a pipitér ...

De fekete szeme még égett, akárcsak hajdan, a bugó kacagású Gyál Aranka láttára ...

A szívén átfutott ijedség érzése.

Ha eljött a márványhercegnő, csak miatta jöhetett. A szerelmeseért ... Becsöngette inasát. Ujraöltözködött. Csinosan, tetszetősen. Régi, gondosan őrzött vadgalambszin nyakkendőt kötött, melyhez jól illett a szürke selyemmellény, a gomblyukba tűzött fehér szegfű.

Izzó türelmetlenséggel készülődtött. Meg se kérdezte, kik laktak odaát, csak ajtajának küszöbén dobent vissza.

Nagy, debella-asszony jött éppen ki a lakásból. Irdatlan kocsofejű, vastagnyaku, hordódereku. Vedlett struccotoll éktelenkedett a kalapján; záros, vörös arcán ujjnyi fehér pudert. Zsibvásáron vettnek látszott a ruhája; piacra illőnek a modora.

Értelen fahangon visszakiacolt a modora. Értelen fahangon visszakiacolt a modora. Értelen fahangon visszakiacolt a modora.

bált: — Készen légy mindennel Tonesi, mert megbírom a füled. Egy-kettőre itthon leszek.

Nyurga süldőleány dugta ki utána a fejét. Vihogott. Két piszkos, vasott fickó kapaszkodott a szoknyájába.

— Takarodtok! A "márványhercegnő" már nem volt az ablaknál.

Berényi Arisztid elszoruló szívvel tűnődött.

— Nem a képelele játszott-e csak velem? Sápadozva leste újból az ablakot.

Rövidesen előtűnt a lilacsokros. Egyszerű, sötétkék kosztümje volt, divatosan rövid és bő szoknyával, szürkebetétes felcipő a lábán, disztelen, kicsi kalap a fején. Bronzszinbe játszó, pompás szőke hajából alig látszott valami csekélyke.

Apró, gyors kopogással ment végig a folyosón. Arnyas szempillái fehér arcára borulva; fekete bőrretikül jobbra-balra lengő kezében.

A sóvárgó süldőleány utána is kidugta a fejét. Megint vihogott. És lökdöste vissza a kamaszokat.

Csak most látta, hogy a fügvény, amely a "márványhercegnő" keretezte, szürke és szennytől és oleó, szakadozott. És az ablaktáblák mosatlanok ... Megborzongott.

Odament a tükörhöz és újból nézte magát.

Hogyan viritottak a fehér pipitér! Fájdalmas szívszorongást érzett.

De azért ujjal cserélte fel a fonnyadt szegfűt és ott leselkedett ablakának selyemfüggönye mögött.

A nagy, debella-asszony már a lépésházában szitkozódott. Késsz gyujtották fel a gázt. Apró csomagokat hozott és lábával rugta meg az ajtót.

— Tonesi, te álomszuszék, nyitd-e már? Utána egy férfi jött. Vékony, cingár, sipoló hangú.

— Vigyázz Malvinkám! Az üvegek ... Pálpattantották a villanyt. Komor, szegénységtől szomorú szoba látszott. A kamaszok az asztal körül nyugotgatták nyakukat a csomagokból kikerülő holmik felé. A cingár, ősz, hegyesszakállú ember egymás után ijedt, nagyra nyitott szemekkel visszalépett; a férfi pedig önkéntelenül kapott félelmesen feldobanó szívhez.

Lehetetlen! Egyeztet azután váratlanul szembetalálta magát vele a lépésházán. A kanyarodónál csaknem összeütköztek. A leány, kiveszt ijedt, nagyra nyitott szemekkel visszalépett; a férfi pedig önkéntelenül kapott félelmesen feldobanó szívhez.

A félhomályból fehéren és ragyogó szépségben világlott elő a néhai Borghese Paulina szabályos, római vonású arca ...

Andkül, hogy tudná, kicsuszott ajkán remegő, alélt forróságban a szó: — Paulina ... A leány ráfedkezett.

Kiesit lerántotta a szájaszélét és alig észrevehetően felvonta vékony kis vállát.

— Katinka ... Garai Katinka ... Berényi Arisztid megfogódott a vasrácszatban.

Hebegett zavartan, félösen, ijedten, ösztönzerű vágyal óhajította visszatartani és talán elmondani, hogy téved: nem Katinka ... nem Garai Katinka ...

A leány elisietett. De a fordulónál visszamosolygott. Kiesit kacéran, barátságos jóindulattal.

Másnap újból a lépésön találkoztak. Berényi ügyetlenül akarta lép

Valami szakvizsgára készülő lezgetni, hogy várt rá. Hogy inasát is elküldötte valami

órákor már elmege hazulról és csak délelőtt este látható. Apja ügyvédi irodában körmöl; anyja ügyes nyakkendőkészítő. Azelett jómódban éltek. Elszegényedtek. És sok a gyerek. Ugyes, ravasz kis furfangokkal tudta meg mindezeket inasától. Kérdezgetés közben mindig elfordult, hogy ne láttassa arcán vérenek nyugtalan iramodását.

A bronzszinben játszó, szőke haj rendezesen megjelent az ablak keretében. Meredező, lila szalagesokra állandóan ott ült lelégo fonatának tövében és arnyas szempilláit csak ritkán emelte fel. Sötétszürke csillagok — rejtelmesen mélyek és titokzatosak — ragyogtak ki ilyenkor a fehér arc márványából ...

Berényi Arisztid gyakran két keze közé fogta fejét. Meg kell bolondulnia. Világos, hogy Borghese Paulina hercegnő miatta jött ... És mégis ...

A nagy, debella-asszony fahangja irtozattal töltötte el és a hegyesszakállú emberke is, a maszatos gyerekek is, a gondozatlan szegénység messzeáradó, nehéz szaga is.

Néha úgy tetszett, hogy csak kézen kell fognia a márványhercegnőt — és rendbe jön minden. És ilyenkor elővette a vadgalambszin nyakkendőt, szürke selyemmellényt ...

Mégse ment. Mialatt tanult, gyerekesen vékony vállait néha felvonta a leány és figyelve hajította előre gyöngyhámszínű arcát.

Talán várt valamire. A hívó, reszketésszóvárgó, gyönyörben fulladó szóra ... Ilyenkor Berényi Arisztid világosan érezte, hogy most ... most ott áll Borghese Paulina életrekelő márványszobra előtt. Hallja a hirtelen megindult szívdobbanás forró pihégesét ... És multak a napok.

Berényi Arisztid mindjobban belebolondult márványhercegnőjébe. Sokszor indult éretten — de mindig közéjük állott a hordódereku, vastagnyaku, nagy, kocso asszony és a többiek, a lármások és gondozatlanok.

Lehetetlen! Egyeztet azután váratlanul szembetalálta magát vele a lépésházán. A kanyarodónál csaknem összeütköztek. A leány, kiveszt ijedt, nagyra nyitott szemekkel visszalépett; a férfi pedig önkéntelenül kapott félelmesen feldobanó szívhez.

A félhomályból fehéren és ragyogó szépségben világlott elő a néhai Borghese Paulina szabályos, római vonású arca ...

Andkül, hogy tudná, kicsuszott ajkán remegő, alélt forróságban a szó: — Paulina ... A leány ráfedkezett.

Kiesit lerántotta a szájaszélét és alig észrevehetően felvonta vékony kis vállát.

— Katinka ... Garai Katinka ... Berényi Arisztid megfogódott a vasrácszatban.

Hebegett zavartan, félösen, ijedten, ösztönzerű vágyal óhajította visszatartani és talán elmondani, hogy téved: nem Katinka ... nem Garai Katinka ...

A leány elisietett. De a fordulónál visszamosolygott. Kiesit kacéran, barátságos jóindulattal.

Másnap újból a lépésön találkoztak. Berényi ügyetlenül akarta lép

Valami szakvizsgára készülő lezgetni, hogy várt rá. Hogy inasát is elküldötte valami

fürggyel, hogy kellő pillanatban nyithassa ajtaját.

A leány már messziről mosolygott rá. Szép, apró fogacskái voltak. Ahogy felfelé libbent a lépésházán, mintha madárka szállna ágról-ágra. Szeme pajkosan, gonoszokdón villant.

— Érdekes, hogy ma is ugyanitt találkozunk. Elment, de a következő napon már megállott egy-két szóra és arnyas pilláit szoborarcára eresztve, esendeként nevetgett.

Berényi Arisztid magánkívül volt a boldogságtól.

Most már nem bánta, ha sötét hajában annyi is az ezüstszál, mint rét füve között a pipitér.

Egész nap a márványhercegnőre gondolt. Éjjel is feléle álmodott.

Nem bánta a hordódereku, nagy debella asszonyt, se a többieket.

Jöhét, aminek jönnie kell ... Nem volt nyugta. Jártá nagy, uralgóság, figyelte a lassan haladó óramutatót és Borghese Paulinára gondolt, aki titokzatosan, rejtőzködve idegen ember személyében, de eljött hozzá ...

Régi, hű szerelmeséhez. Izzó nyugtalansága az utcára hajította.

Mi lenne, ha élne menne? Hiszen ismeri az utját. Kábultan, részeg ember módjára, senkivel se törődve járta a nyüzsgő utcát. Kereste az egyszerű, sötétkék kosztümöt, disztelen kalapot, de amely alól folyó szinaranyként csillog ki a gyönyörű, lágyonlansú női haj.

És amikor meglátta, szíve vereése is elállt rémületében. A sarkon nem messze, most bucsuzkodott egy pelyhedző bajszú, aranyzinóros mentéjű huszártól. Szorongatták egymás kezét. Elfeledeközön összenevettek. Még vissza is fordult mentében feléje vagy kétszer.

Berényi Arisztid körül felfordult a világ. Első dühében vakon eléje rontott.

— Paulina ... Katinka! ... A leány elhűve bántult rá. Aztán aprókat pislogva, zavartan nevetett.

— Mi az? Baj van? — Hát maga ... maga ... Erős szorítással ragadta meg a csuklóját.

— Ki volt az a katona? A "márványhercegnő" megcsavargatta nyakát. Jobbra nézett, balra nézett, mintha gondolkodott volna, hogy mit is feleljen. És nyomban kerekre nyitotta arnyas pillájú két mély, kerek szemét, római szabású orrát elfintorította és negédesen vonta fel a vállát.

— Katona? Miféle katona? — És édes kacérkodással mosolygott fel rá.

— Bizonyosan tévedett. Én nem beszéltem, nem találkoztam semmiféle katonával.

Berényi Arisztid ajkán megfagyott a szó.

Ez a leány: hazudott! Pillantása, ami most reccsent, megdöbbenve, csaknem irtozattal fedezte fel tévedését.

Szó sincs róla: ezek nem Borghese Paulina lány ivelésű ajkai; orra merészebb; szemének metazése alig hasonló.

Vajjon vak volt-e? Mely megkönnyebbüléssel felsóhajtott.

Most már mosolygott. Könynyedén megemelte kalapját és amint tovább ment, egy mozdulattal igazított vadgalambszin nyakkendőjén.

GÉBICS MIHÁLY idegesen feszített új színgyapát. Ilona leányka sebe került, hogy a Nemzeti Színházba ne a régi de még ép ferencjózsefjében megjelenjen el, amiben annak ideje megesküdt.

Gébcics Mihály az új köntösök közé tartozott. A gyedszázad alatt gyűjtötte tőkét, amelyet Angyalcai fűszerboltjának délméből tett félre, ugyancsak garasonként, a hátsó alatti mint hadiszállító ügyesen forgatta, hogy fél év alatt valóban jómódú ember lett belőle. És ez szerencsés fordulatot fokoz egy rokonának köszönhetően Horogi nevű élelmiszer-tisztnek.

— Mindjárt sejtetem, gonyolódott a leánya, mert a színházba készülődt — hogy a szmokinghoz hárnyakkendővel vettél fel?

Gébcics kérdőleg nézett Horogi élelmiszer-tiszt, aki szintén ott volt a beszélgetésnél.

— Ilona kisasszony igaz van, — felelte Horogi — szmokinghoz fekete váltit kell.

Nagy hódolattal megezt a tiszt. Nem volt már talember. Gyér hajának alai féltő gondossággal volt átsimítva a homloka. Katonai irodák, akták megerezkedett öreg legyelt már, pedig a negyven még nem sokkal volt tükrics Mihály fölvetta a fejnyakkendőt és kocsin eltétek a színházba.

Kocsijok a színház pártfőljárója előtt állt meg kucsmás, botos portás néajtót nagy reverenciával Gébcicsék dobogó szívvel tek be a foyerba. A pártfolyosó felé irányították, és azontul a nyitogatónak te pártfogó szárnya alá bicsekét. Fehérhajú, ny és alázatos modoru, tiszt hajú asszonyság volt Mihály és igen boldog volt, kor Gébcis ur kezét vele.

— Egy jó látszóvet pacsol? — szólt kedvesen Ilona kisasszonynak, aki egy kitünő messzelátót ...

— Ne fogadd el, — a leányának Gébcics, — gyon drága lesz.

— Ó, csekélység az egy kis borra való. — Müllerné, aki meghallta, hogy miről folyik a beszélgetés és mindjárt a színházba ment.

Gébcics zavart köhögéssel nyitott be a páholy amint letekintett a nézőszékülésre fogta el, mint valami órvénybe pillantott na. Ijedten hátrált.

Ilona a nők simulaesztőnével sokkal bígban viselkedett. Horogisztatuzkolta Gébcicsét, hogy pereméhez, leültetése maga letelepedett Gébcics mögött.

Gébcics a kezébe vette a látszóvet és azon át a színtre irányította a pillantását.

— Hü, de sok kopasber! — szólt. — De meggedett a világ, mióta utitt jártam! És milyen fejük van. Vagy talán ezen az úvegen látszik nagygnak? Ezen át még tanást is látom az orrt

Ami érdekesebb Shakespearenél

Irta: Szini Gyula

GÉBICS MIHÁLY idegesen feszengett új szmoking-ruhájában. Ilona leányának nagy rábeszélésére került, hogy a Nemzeti Színházba ne a régi de még ép ferencjózsefjében menjen el, amiben annak idején megesküdött.

Gébcics Mihály az új gazdagok közé tartozott. Negyedszázad alatt gyűjtötte tőkét, amelyet Angyal-utcai fűszerboltjának jövedelméből tett félre, ugyszólván garasonként, a háboru alatt mint hadiszállító oly ügyesen forgatta, hogy másfél év alatt valóban jómódu ember lett belőle. És ezt a szerencsés fordulatot főként egy rokonának köszönhette, egy Horogi nevű élelmezési tisztnek.

— Mindjárt sejtettem, — gunyolódott a leánya, miatt a színházba készülötek, — hogy a szmokinghoz fehér nyakkendőt vettél fel.

Gébcics kérdőleg nézett Horogi élelmezési tisztre, aki szintén ott volt a beszélgetésnél.

— Ilona kisasszonynak igaza van, — felelte Horogi. — Szmokinghoz fekete kraváti kell.

Nagy hódolattal mondta ezt a tiszt. Nem volt már fiatalember. Gyér hajának számai féltő gondossággal voltak átsimítva a homloká fölött. Katonai irodák, akták közt megereszkedett öreg legény volt már, pedig a negyvenen még nem sokkal volt túl. Gébcics Mihály fölvetette a fekete nyakkendőt és kocsin elmentek a színházba.

Kocsijok a színház páholyfőljárója előtt állt meg. A kocsmás, botos portás nyitott ajtót nagy reverenciával és Gébcicsék dobogó szívvél léptek be a foyerba. A páholyfolyosó felé irányították őket és azontul a nyitogatónó vette pártfogó szárnya alá Gébcicséket. Fehérhaju, nyájas és alázatos modoru, tisztu ruhájú asszonyság volt Müllerné és igen boldog volt, amikor Gébcics ur kezét fogott vele.

— Egy jó látsóvet parancsol? — szólt kedvesen és Ilona kisasszonynak átadott egy kitünő messzelátót.

— Ne fogadd el, — sugta a leányának Gébcics, — nagyon drága lesz.

— Ó, csekélység az egész, egy kis borra való, — szólt Müllerné, aki meghallotta, hogy miről folyik a sugdolódzás és mindjárt átnyújtotta a szinlapot is.

Gébcics zavart köhécseléssel nyitott be a páholyba és amint letekintett a nézőtérre, szédülés fogta el, mintha valami örvénybe pillantott volna. Ijedten hátrált.

Ilona a nők simulékony ösztönével sokkal biztosabban viselkedett. Horogi viszusztuszkolta Gébcicsét a páholy pereméhez, leültette és ő maga letelepedett Gébcicsék mögé.

Gébcics a kezébe vette a látsóvet és azon át a földszintre irányította a pillantását.

— Hü, de sok kopasz ember! — szólt. — De megöregedett a világ, mióta utoljára itt jártam! És milyen nagy fejük van. Vagy talán csak ezen az úvegen látszik olyan nagynak? Ezen át még a patánást is látom az orrukon...

Es az a nagyhomloku, pápaszemés ur, ugy-e, a kultusz-miniszter.

— Apuska ne beszéljess, — szólt Ilona. — Mindjárt kezdik az előadást.

A vasfüggöny méltóságos lassúsággal emelkedett föl, szétnyílt a másik függöny is és IV. Henrik udvara tárult a nézők szeme elé az angol főurakkal. Nemsokára megszólaltak a harsonák, amik IV. Henrik közeledését jelentik.

— Zene lesz! — ujongott fel Gébcics.

— Nem lesz zene, nem vagyunk az Operában, — sugta ingerülten Ilona.

— Hát akkor miért nem mentünk el inkább az Operába? Ha már páholyt vesznek, legalább zenét akarok hallani, — fakadt ki Gébcics.

Ilona bizalmasan Horogiboz fordult és szólt:

— Nem is hiszi micsoda fáradságomba került, míg a papát rá tudtam venni, hogy a Nemzetibe menjünk, Shakespearehoz. Mindenáron zenét akart hallani, mert azt mondja, hogy az többbe kerül a színháznak és az ember is többet kap a pénzéért.

Mikor a nézőtér újra kivilágosodott, Gébcics a szemét dörzsölte.

— Szép volt, — mondta megindultan — csak szeretném tudni, Ilona, hogy miről is van szó?

— Olyan szomjas vagyok — szólt Ilona.

— Hozok egy pohár vizet azonnal, — ajánkozott Horogi és már szolgálatkészen sietett is kifelé érte. Eközben az elsőemeleti erkély egy pontjáról egyszerre három látszó is szegeződött reá. Ilona végre figyelmeztette az apját.

— Itt vannak Ilvayék. Fenn ülnek az erkélyen. Ide néznek.

— Ne ismerd meg őket, mig nem köszönnek, — szólt hirtelen Gébcics, de nem gögből. — Talán röstellik majd, és nem jönnek be többé az üzletembe.

— Ugyan hagy el apa, — szólt Ilona, — Ilvayék mindig olyan gögösek voltak hozzád. És ha még legalább rendesen fizettek volna. De emlékezz vissza, mennyi bajod volt velük.

— Nem rossz emberek, — szólt Gébcics, — csak nem kellene nekik azt a Liliom-utcai házat tartaniok. Nagy az adóteher rajta, jövedelem ellenben nincs.

— De hol marad az a Horogi a vízzel? — türelmetlenkedett Ilona.

— Biztosan nem talált vissza, — felelte Gébcics. — Vagy talán megharagudott? Nagyon hideg vagy hozzá. Ezt nem szeretem. Ne felejtse el, hogy Horoginak köszönhetünk mindent.

— De nem az ő pénzén spekuláltál — jegyezte meg Ilona.

Gébcics nem felelhetett, mert Horogi megjelent a pohár vízzel. A nézőtér meg hirtelen elsötétedett. A szinpad eredeti díszletet tárt fel és megjelent a tolvajkalandra cimboráival együtt Falstaff Jankó.

— De jókat mond! — kiáltott föl Gébcics és hangosan nevetett.

— Nem illik páholyban nevetni, — intette Ilona.

Gébcics jó tanítványnak bizonyult. Többé nem tapsolt,

nem is nevetett. Csak egyszerű mikor Falstaff Jankón rajtaütnek, Riki és Poin, hogy elvegyék tőle az imént ejtett zsákmányát és hogy jól elnáspájolják őt. A püföles után már kifakadt Gébcics:

— Az ördög vinné el! A hasam faj bele, de még sem nevetek!

Hosszabb szünet következett és Ilona jónak látta, hogy odafigyeljen Horogi unalmas beszédére. Am egyszerre kopogtak a páholy ajtaján és belépett egy alacsony, karcsu termetű és ifjú szöke ur, választékos frakkban és magaut arroganciájával, amelyet monokliján keresztül sugárzott ki.

— Pardon, — szólt orrhangon. Szülem figyelmeztettek, hogy önök itt vannak a páholyban és én nem tudtam megállni, hogy föl ne jöjjen magához, mert meg kell mondanom, hogy Ilonka kisasszony a legszebb és legelőgansabb ma az egész színházban.

Ilonka elpirult és az idegen mellékesen bemutatkozott:

Ilvay Oszkár doktor, miniszteri fogalmazó.

— En itt látom a kedves szüleit és a nővérét, — szólt Ilona a fogalmazóhoz, — de kegyedet nem láttam.

— En a földszinten vagyok — felelte Ilvay.

— Hogy van kedves nővére? — kérdezte tőle Ilona.

— Boldog, mert menyasszony, — felelte Ilvay.

— Egy urlovas fogja elvenni feleségül. Egyelőre ugyan a harctéren van a gróf de háboru után meg lesz az esküvő.

— Gratulálok, szólt Ilona. — Aj, köszönöm, — mondta a fogalmazó. De, hogy van kedves Gébcics bácsi? Jól mulat? Ugy-e nagyszerű a Shakespeare? En mindig mondtam, hogy Shakespeare jól vagy rosszul, de adni kell. Ezt mondtam a multkor a miniszternek is a kaszinóban.

A többi hárman zavartan, tiszteletteljesen hallgattak. Horogi ellenségesen méregette a fogalmazót. Ellenben Ilona azzal a kíváncsisággal amit az eléje táruló új világ keltett föl benne. Hiszen ezekről álmodott: Dzsentr kaszinó, miniszter, páholy, pezsgő, doktori diplomás völegény — álmodott már akkor is, amikor az Angyal-utcai kis fűszerbolt öreges csengetője még nagyon reménytelenül jelezte egy-egy újabb vevő betoppanását.

A fogalmazó ur olybá tünt föl előtte, mintha ennek a megvalósuló álmának a hirtőké volna. Mellette Horogi nem volt más, mint egy szomorú és szürke aktamolv. Igaz, hogy hála is vaff a világon, de a hálának az irmagjából is alig támad szerelem.

Ilvay Oszkár nemsokára fölemelkedett székeréről, melyet egyébként kínálás nélkül foglalt el és elbucszott. Megkönnyebbülten sóhajtott föl Horogi, Ilonka azonban megszólalt:

— Nagyon okosan viselkedél, papa.

— Hiszen egy szót sem szóltam, — felelte Gébcics. — Eppen azért, — mondta Ilona. — Legalább nem szóltad el magadat.

— Nem mintha rösteltem volna magamat előtte, — védekezett Gébcics, — hanem

nem akartam sokat felelgetni annak a hangos, elbizakodott ficsurnak.

— Nagyon előkelő emberek a szülei, — vetette ellene Ilona.

— De fenn ülnek az erkélyen és adósok még a mult hónapi számlával, — szólt Gébcics. — Fenn az ernyő, nincsen kas.

— Fenn az ernyő, nincsen kas — az egy Vörösmarty-darab és itt adják a Nemzetiben, — jegyezte meg Horogi.

— Szilgigeti írta, — csattant fel Ilona. — Még ezt sem tudja!

— A leányom mindent tud, — szólt az apa. — Négy polgárit végzett!

Horogi ur elszomorodott és keserűen szólt:

— Nem értek az irodalomhoz és ha a kormány tőlem kérdezné, hogy melyik Shakespeare-darabot adják, nem tudnék rá felelni. De ha költészetre van szüksége a kormánynak, hogy mibe kerül egy hadtest ekvipálása, akkor meg tudok felelni és ebből nemcsak a hadseregnek és a hazának van hasz-

na, de némely emberek meg-gazdagodtak a tudományomból.

— Horoginak igaza van, — felelte rá Gébcics Mihály — mert...

Mondatát nem tudta befejezni. Erőteljes kopogtatás után ismét a monoklis szöke ur rontott be és fölzengett kényes orrhangja:

— Pardon! — szólt. — A keztyűmet itt felejtettem.

— En megtaláltam, — mondta Ilona. — Itt van. De mit ad érte, ha visszaadom?

— Amit csak kíván, Ilonka, — felelte Ilvay Oszkár és felkérés nélkül is leült, szinte tulbizalmas közelségben a leány mellé. A nézőtér első-tétült. Fürgéné csapszéke nyílt meg a nézők előtt, de Ilonka nem tudott többé a szinpadra figyelni. A két férfi sem. Gébcics és Horogi félfüllel mindig arra ügyeltek, hogy mit sugdos Ilonka fülebe a hódító, ellenállhatatlan miniszteri fogalmazó, aki oly elragadóan tudott beszélni, hogy mellette eltört a Shakespeare költészete.

Legénybucsurá

ASSZONYSZERIELEM.

Hatalmas Isten, te tégy igazságot, ki egy menny mezejébe ültetted a futó s az álló csillagot; a mi vetésünk csak bünt termelhet a férfiszívem, mely csillagvontunk termőjévé rendelt talajod? A mi bününk-e, hogy mi hálózunk be a férfivágynak földönfutását? S mikor vágyuk örvényeid horizontjáig magasul, mi nem lehetünk karácsonyfájuk, melyet aranygyümölcszel terhel szent akarásuk... csókunk ajkuk; borókabogyók nedvévé fanyarol? Hatalmas Isten, irgalmasan tégy igazságot, mikor nem lesz már május, lebbenő szírom; leány-szív, fagyba kényszerült élő vér-folyam; asszonylélek; a menny mezején nem lesz csak csillag és csillag, a férfiszív minékünk rendelt talajja; egy vetés; nő és nő, egyyében, nagyon-szerető!

UTTÖRÖK.

Férfiszív: gögös, sziklás Himalája, zordon talajod szerelem kulturájára asszonyszív kalapácsa alatt porzott, körejtekedbe járható utat asszonyteknőtet acz-furója orzott. Mi indítottuk véred alagutjába az első érzés vonatot, mi szállítottuk szemedbe jelzőlámpyk pirját: a vágyat, karod hidizmainak a talpát: az öleli kész akaratot.

Férfiszív: munkált, nemes Himalája, jöhet a termő élet kulturája! Kézen sikkának rajta a vonatok... övényeiden csucodra települni indult május szíromok leányutasok. Kik megmunkáltak, mi vagyunk; karod szipára mentén elhagyott állomás, kiszáradt zuhatag fölőseges hidja, zuzott üvegű lámpa égő szegyenpirja... poros csákmányát görnyedten cipelő sápadt, éhező munkás.

Férfiszív: gögös, sziklás Himalája, kemény nyakado; rózsalánc igaza... füledbe zsarnokság parancsa kacag. "Kényes lábomnak nem sima az övény, ha feltörtted, tiszogasd magad!" Boróka-vontunk koronás szálfaura; derekad, szolgahajlásban szipör minoen emléket; koromná perzselés minden állomást, az éhbéres munkást elbocsátod... Apró kavicsot hajítasz el az utról: Testeden kivérzett asszonyszívet.

SIRATÓ ASSZONYOK.

Testvérek, feketefátylasok bus karéja, egy medencébe hullassuk könnyünket... de ne legyen önző ápadt ajkunk jajja! Art is szíruak, aki ma kacag, aki kincünket eloronta; hisz ismeritek jövő titkában a raggelt; mikor ő is feketefátylással áll be karójunkba!

Síruak magunkkal s Uram, te tégy igazat, ki látod: hogy' kívül asszonyátokká a leánykacag s hogy omlik szíruirásá az asszonyátok.

NÁBÓT SZŐLŐJE

Napkeleti történet

Irta: Lázár István

I.

KIMENT Jézabel asszony a királyi szőlőskertbe, sétálgatott a mosolygó napfényen. Merengve hallgatta a madarak gyönyörű tirádaát s gondolkozott a szerelemről. Boldog volt, olyan boldog, mint ezer vagy tízezer asszony együttvéve.

Szép volt a kert, virultak olyan fák is benne, amelyek aranyalmát termelték. Pillangóinak a szárnya gyémántból vala. Mindenek között pedig Jézabel volt a legszebb. Szeme egy kicsi nap. Haja az éjszaka színéből vétetett. Teste olyan volt, mint valamely tigris. Ha pedig valaki az arcára nézett, azt mondta: imhol a kelő hajnal!

Táncos járással imbolygott a szőlőlugásban. Ékes kontós szellők csókolgatták. Ibolyás báránylegek nevettek le rá. Örült az életnek a most még jobban megörvendett, hogy királyi férje, Akháb, is a szőlőskertbe jött. Eléje sietett és Akháb a szivére ölelte. Szerette Jézabelt, úgy szerette, mint oroszlán a párját.

Nézd, Akháb, be' gyönyörű a kert! Látod-e a napsugarakat, mik a lugas zöld levelei közt bujkálnak? Ugy tűnnek nekem, mintha aranykacsák lennének. S az érett szőlőszem is olyan, mint egy-egy drágagyöngy...

Nem felelt Akháb, csak megcsókolta Jézabelt gyönyörű ajkát. Ugy érezte, mintha rózsaszirmot csókolt volna. Megfogta kicsi fehér kezét s boldogan mengette a szőlőhegy oldalán. A két rigók ezt énekeltek fölöttük: Akháb és Jézabel szereti egymást és soha el nem mulik az ő boldogságuk...

— En uram-királyom, nines boldogabb asszony, mint én, mindennem megvan, mégis kérnék valamit kegyelmedtől!

— Megadom — mosolygott Akháb.

Jézabel a királyi kert alatt lévő szőlőhegyre mutatott.

— Kie az a szép, szelid lapály?

— A Nábóté.

— Vedd meg nekem veteményes kertnek...

— Csekélységet kívánsz. A világot is neked adnám!

Estefelé Nábótot magához hívatta.

— Add nekem a szőlődet, hadd legyen veteményes kertem.

— Nem adhatom, uram.

— Hogy-hogy?

— Atyáimtól örököltem.

— Kétszáz ezüst siklust adok érte.

Nábót a fejét rázta tisztelteljesen.

— Háromszázat.

— Atyáimtól örököltem. Bosszúság árnyékozta be Akháb homlokát.

— Kérlek, Nábót, ne tagadd meg. A feleségem, Jézabel, nagyon szeretné, mert közel, szinte a házam mellett van. Jobb szőlőt adok én neked vagy ha úgy akarod, pénzben adom meg az árát... Ezer siklus!

Nagy pénz volt akkor ezer siklus.

— Oltalmazzon meg az Ur engemet attól, hogy neked adjam az én atyáimtól maradt örökségemet!

Elment tiszteltel. Akháb pedig lehorgasztott fővel lépett az asszonyházba.

— No, Jézabel, én megkérdeztem Nábótot, de nem adja el a szőlőjét...

— S miért nem?

— Ezer siklust ígertem érte, noha négyyszázat sem ér és mégis azt felelte: Oltalmazzon meg az Ur engemet attól, hogy neked adjam az én atyáimtól maradt örökségemet...

— A vakmerő!

— Övé a szőlőkert.

— Jó, jó, de te Samaria királya vagy!

S látván, hogy nem lesz veteményes kertje, sirni kezdett, de igazában:

— Busulok s nem is mulik el a bánatom mindaddig, amíg Nábót földje az én veteményes kertem nem lesz...

S amit az asszony egyszer a fejébe vezet, azt meg is tartja ott. Vigasztalgotta Akháb, de nem volt fogantatja. Atalment hát Nábóthoz ömaga, királyi személynében.

— A feleségem siránkozik s azt mondja, hogy a bánata nem mulik el addig, míg a te földed nem lesz az ő veteményeskertje. Arra kérlek hát, én kedves emberem, engedd át nekem kétezer ezüstért...

De Nábót most is csak e mellett maradt:

— Ne kívánd, uram, nem adhatom. Atyáimtól örököltem s meg nem válok tőle.

Hazament Akháb nagy busulással, lefeküdt, orcáját a fal felé fordította s nem evett kenyeret...

Meghallotta ezt Jézabel s belement hozzá.

— Miért háborodott meg a szived? Miért nem eszel kenyeret?

Akháb felült az ágyán.

— Nábót nem adja el a szőlőt...

— Nem adja?

— Nem.

— Vedd el tőle!

— Mi jogon?

— Samaria királya vagy!

— Epen ezért nem tehetem. A törvényt első sorban a királynak kell tisztelnie.

Jézabel elvörösödött.

— Kelj föl s egyél kenyeret... igyál bort és örvendezz velem...

De nem kelt föl Akháb; nem evett kenyeret, bort sem ivott s nem is örvendezett a szépséges Jézabellel. A fal felé fordult ismét s csak hallgatott. Szerette Jézabelt, gondom, nagy szerelemmel és igen fájt neki, hogy királyi léteire sem változtatja be az ígérését, amit kiszólt neki...

II.

Lón pedig, hogy abban a városban, melyben Nábót lakott, a főpap bójtót hirdetett s ezután a város főemberei Nábótot a főhelyre ültették az egész nép előtt. Nábót csodálkozott. És csodálkozott mindenki. Egy főember megfektette:

— Akit a király tisztel, azt nekünk is tisztelnünk kell. Akháb pedig azt mondta a főemberei előtt, hogy Nábótot nagyon szereti. A szőlőjét meg akarta venni, de Nábót nem adta el, noha kétezer ezüst siklust ígért érte.

Ekkor mondta Akháb, hogy amíg ilyen fiai lesznek Izraelnek, addig nem vehet erőt népünkön semmiféle ellenség...

— Eljen Nábót!

Éltették Nábótot, de a zaj csillapultával fölemelkedett egy Bálák nevezetű ember:

— Vádat emelek!

A nép fölkapta ezer fejét.

— Ki ellen? — kérdezte a főpap:

— Nábót ellen!

Ugyanekkor fölkel Mánoah is, szintén főbb ember.

— En is vádolom!

— Mi a bűne? — kérdezték megdöbbenve.

Nábót bámult. Álom-e? Bálák előlépett s rámutatott:

— Szidalmazta a hétszer szent Istent!

— Adonai! — csapta össze a kezét a főpap rémületen. — Ez a Nábót?

— Átkozódott és szidta a királyt! — mondotta Mánoah messzecsengő hangon.

— Vádolom!

Nábót kővé meredt a főhelyen.

— Mit szólsz a vádhoz, Nábót? — kérdezte a főpap fölindultan.

— Nem igaz!

— Tanuk vagynak! — ugrált föl a Vének Tanácsa. — Halál reá!

— Ártatlan vagyok! — Szava elvesztet a zajban. A nép is halált kiáltozott.

Bősz férfiak kapdostak feléje. Kiáltás süvített ki a nehéz lármából:

— Kövezzétek agyon!

Emberhullám zudult rá. Megragadták és a főhelyről kitépték.

— Ártatlan vagyok! — Ordítva vitték a kövek mezejére.

III.

Gondrajtott fővel sétálgatott Akháb a szőlőmezőben, mely a Nábóté volt. Azon gondolkozott, hogy miként lehetne Rámóth Giléad városát visszavenni a szíriaiaktól? Hirtelen fölrezzent. Magas, szikár, őszes szakállú ember tünt föl az ösvényen. Szembemert vele egyenest, de nem hajtott előtte tétet és fejét, hanem rámutatott szikrázó haraggal:

— Gyilkos!

Akháb megdöbben.

— Légy átkozott!

— És most még jobban megdöbben, mert megismerte Thesbytes Ilyest...

— Mit vétettem, ó próféta?

Thesbytes Ilyés szakállá reszketett fölhaborodásában.

— Megöletted Jezreélbeli Nábótot!

Akháb elképedt, hogy szólni sem tudott. Thesbytes Ilyés kitört:

— Megöletted, hamis vádat mondtál rá, hogy a földjéhez juthass! De él az Ur és eljön a büntetésed!

— Mit beszélsz? — lobbant Akháb haragra. — Kitépetem a nyelvedet!

Thesbytes Ilyés fölemelte kezét s megfenyegette:

— Alnok! Gyilkos! Hazug! Cimergyűrűs pecséted alatt levelet küldtél s megkövettetted az igaz embert!

Eljön az idő és meglakolsz, mert bűnbe ejtetted Izraelt... Gyilkos!

Megfordult és elment. Akháb pedig nem tudta, hogy mitévő legyen...

Egyszerre csak elsötétült az arca, bement a háza, magára öltötte királyi jelvényeit, leült az oroszlánfejes székre és maga elé hívatta Jézabelt.

— Nábót meghalt.

— Meghalt.

— És ki ölette meg?

— A Vének Tanácsa.

— S miért ölette meg a Vének Tanácsa?

Jézabel elhalványodott.

— Azért, mert szidalmazta a hétszer szent Istent és téged is gyalázott...

— És a cimergyűrűs pecsétes levél?

Jézabel megrettenve hallgatott.

— Ugy-e, te voltál?

Térdre hullott a rettentő tekintet alatt.

— En.

Megrázza Akháb az arany csegettűt, hogy a terem csak úgy zugott bele. A szolgák berohantak.

— Mit parancsol, Akháb?

— Vigyétek ezt az asszonyt Nábót kertjébe s kövezzétek agyon!

Verdesni kezdett Jézabel pillája s a feje lehanyatlott, mint azé, aki alszik. Megingott és elalélt a földön. A szolgák arca borultak, moccanni sem mertek.

— Vigyétek!

Megfogták s kivitték. — Jajszó kerekedett a palotában. S hát egyszer csak kivágódott az ajtó s beront Akházia, a kis királyfi.

— Apám! Őlik meg anyámat...

A király elfordult.

— Eredj, fiam...

A gyermek föliskoltott, majd az apja elé ugrott, emelt fővel:

— Az én anyám! — csapott le parányi öklével, hogy recsegett a trón. — Nem engedem!

Akháb megdöbben. És ránézett.

— Már elvitték, fiam...

— Nem! Künn vannak az ajtó előtt...

— Samaria királya fölhorogt, mint a vadló.

— Ki merte...?

— En!

Szembéért az ökölnyi gyerekekkel s ragyogó nedveség lepte el a szemét.

— Vitesd hát az asszonyházba...

Megszakgatta a királyi palástját, zsákba öltöztet s hamut hintett a fejére. Gyászolta Nábótot. És Jézabelt sohasem látta többé. Nem engedte maga elé. Mert a férfi a feleségében nem a szép arcot szereti, hanem a tiszta szívet...

A KIS PÁLYAUDVAR

zöld galyakkal volt feldíszítva. A földszintes épület előtt, ahol két sáncos futóki a messze végtelenbe, a nép ruhába öltözött pártgárok küldöttsége várakozott. Az arcok fényesek voltak az izzadságtól, az a nap heve okozott és a hogy kényelmetlenül volt bepréselve vastag posztó ruhájukba. Mert az ünnepruháját még a jómódú polgári népség is vastag posztóból készítette, hagyománya ez és takarékoság, hiszen télen is viselhesék.

A földbírtokosukat várták, a fiatal Szilvássy fot, akinek akkor kell megérkezni három hóna külföldi nászut után, fia feleségével, a szépség Amáliával.

A küldöttség napnyug felé nézett, onnan kellett vonatnak berobogni. Amik feltűnt a mozdony kerek nye, lekapták süvegjeik szép sorjába álltak és a bíró a sor elé lépett.

A vonat dübörögve fut be és az egyik fulke ajtaj megjelent a földbírtokos talmas alakja. Háromszó éljen-kiáltás hangzott. Ott állott előttük a fia pár. Az izmos, erős férfi a törékeny, karcsu alafinom arcú felesége. A nat már ott sem volt, de kréten otthagya a kis mást.

A főbíró előlépett messze elhangzó hangudciába kezdett:

— Méltóságos ur! Most, hogy oly hosszú tá let után...

A fiatal gróf kedves sollyal intette le. Megrá a kezét és a küldöttség bi tagjával is kezét fogta.

— Minek ceremóniázz... — mondotta feszte hangon. — Bemutatom guknak a feleségemet.

A polgárok sorban csókolták a grófné ke. Az asszony mindenkire, rátságosan rámosolygott.

Elbeszélgettek egy kú azután kocsiba szálltak. por felhőként szállt fel góttük, amint az országú végigszáguldott négy hintonjuk.

A kastély elé értek. A nyos, ódon kastély baragosan, hivatagóan nézett léjük. A fiatal asszony deklodással nézte a kasté jövendő féskét és elragak találta. Egyszerre r lepetéssel kiáltott fel:

— Hisz itt nagyon van már bennünk...

A gróf bólintott.

— Hát persze... A lédség...

Az asszony az em erkélyre mutatott.

— De ott... Ott fent Ott is nagyon vár valak.

A gróf hangosan fevetett.

— Az is vár... A asszony.

— A köasszony?

— Hát nem látja? K van. Az erkély peremé támaszkodik és meren néz a távolba.

— Milyen hü szobor élönök néztem... És morunak... Mintha valakit...

A gróf elkomolyodott — Vár valakit... E a köasszonynak törté van... Majd egyszer sélem...

— Este a hatalmas par...

A SZFÉRÁK

Folytatás a 6-ik oldalról.

levegő ritkaságával. Többet nem értettem meg, ez is inkább telepítikus gondolatvitel volt, mint beszéd.

A tömeg zúgása újra felhangzott s a hangzavarból többé nem értettem semmit.

Zavaromban elállítottam a motort, hogy leszálljak. A lelkek szféráján megakadtam. Mint ha nem akartak volna átengedni... Szinte éreztem, hogy

nekifeszülnek a gép szárnyainak és emelik, emelik... Ujra felszálltam s kétszáz méterrel magasabbról egyenemen lefelé irányítottam gépem orrát.

Csaknem merőlegesen zuhantam lefelé, át a lelkek szféráján s több, mint kétezer méternyi eső után tudtam csak megint rendes helyzetbe billenteni vissza a gépet.

Ha nem volt puszta agyrem az egész história, akkor tehát megtaláltam a lélek titkának nyitját. Van emberi lélek, a mely a halálkor elhagyja a testet s felszáll a magasba, addig, amíg oly ritka légrétegbe jut, amelynek sűrűsége nem nagyobb, mint az ő szubtilis anyagé. Ott gyűlnek össze, pontosan 13,500 méter magasságban a lelkek és a repülőgéppel állatozhatunk hozzájuk.

Egyelőre azonban nem szólok senkinek erről a fantasztikus felfedezésről. Legközelebbi felszállásomkor hozom majd a bizonyítékot. Egy jól záró üvegburát viszek magammal s ebben elfogok néhány lelket s lehozom őket tanunak a laboratóriumokba.

Ha nem sikerül a felszállás, — hiszen az ilyen vállalkozásnál sohasem tudja a pilóta, lekerül-e élve a földre még egyszer, — akkor tán akad bajtársam, aki pontosan végére jár felfedezésemnek, melyben

ÖRÖM

ha az óhazaik hírt hallanak amerikai rokonaitól, de

KÉTSZERES ÖRÖM

ha az amerikai rokonok pénzszerzését is küldenek.

AZ AMERICAN UNION BANK LEGOLCSÓBBAN ÉS LEGGYORSABBAN UTALJA ÁT A PÉNZT MAGYARORSZÁG BARMELY RÉSZÉBE.

KÖZVEGYZŐI ÜGYEK pontos és lelkiismeretes elintézése. HAJÓJEGYEK a legjobb vonalakra eredeti áron. FELVILÁGOSÍTÁST ÉS TANÁCSOT INGYEN ADUNK.

AMERICAN UNION BANK

Németh János, elnök.

Füzetlet: 10 East 22nd Street, a Bankpalotában. Fiók: 1597 Second Avenue, Corner 83rd Street, NEW YORK.

en magam rendületlenül hiszek

A feljegyzés írója második felszállása alkalmával csakugyan szerencsétlenül járt és lezuhant. A magasságmérőjének törmelékéből meg lehetett állapítani, hogy tulaját a tizenháromezer méter magasságon, az említett üvegbúra esődátosképpen ép maradt a gép roncsai között, de mivel nem tudta senki a rendeltetését, az egyik szerelő kinyitotta a csapját s ha volt is benne lélek, az ismét felszállt a magasba, a szférájába.

S. DE VITA, BANKÁR

2105 First Ave. New York

108th St. Cor.

Állami felügyelet alatt

Naponta hirdetik óhazai, pénzküldeményekre vonatkozó

Garantált árfolyamainkat, melyekhez átutalási költséget számítunk, mint következők:

\$ 5 után \$.75 \$ 100 után \$ 3.35

\$ 20 után \$ 1.70 \$ 250 után \$ 7.35

\$ 50 után \$ 2.45 \$ 500 után \$ 10.00

Engedmény nagyobb összegeknél.

TÁVIRATILAG

korona és dollárutalásokat egyaránt eszközölünk. Okvetlen kérje körlevelet díjmentes sürgönyátutalási rendszerünkéről.

Hajójegyek az összes vonalakra.

A K Ö A S S Z O N Y

Irta: Barcza Béla

A KIS PÁLYAUDVAR zöld galyakkal volt feldiszi-
ve. A földszintes épület
előtt, ahol két simpár futott
ki a messze végtelenbe, ün-
neplő ruhába öltözött pol-
gárok küldöttsége várako-
zott. Az arcom fényesek
voltak az izzadságtól, amit
a nap heve okozott és az,
hogy kényelmetlenül voltak
beprérelve vastag posztó ru-
hájukba. Mert az ünneplő
ruháját még a jómodu fa-
lusi polgár is vastag posztó-
ból készítette, hagyomány
ez és takarékoság, hogy
télén is viselhessék.

A földbirtokosukat vár-
ták, a fiatal Szilvassy gróf-
ot, akinek akkor kellett
megérkezni három hónapi
külföldi nászut után, fiatal
feleségével, a szépséges
Amáliával.

A küldöttség napnyugta
felé nézett, onnan kellett a
vonatnak berobogni. Amikor
feltűnt a mozdony kémé-
nye, lekapták süvegjeiket,
szép sorjába álltak és a fő-
bíró a sor elé lépett.

A vonat dübörögve futott
be és az egyik fülke ajtaján
megjelent a földbirtokos ha-
talmas alakja. Háromszoros
éljen-kiáltás hangzott fel.
Ott állott előttük a fiatal
pár. Az izmos, erős férfi és
a törékeny, karcsu alaku,
finom arcú felesége. A von-
at már ott sem volt, disz-
krétén otthagya a kis állo-
mást.

A főbíró előlépett és
messze elhangzó hangú dik-
cióba kezdett:

— Méltóságos urunk!
Most, hogy oly hosszú távol-
lét után...

A fiatal gróf kedves mo-
sollyal intette le. Megrázta
a kezét és a küldöttség töb-
bi tagjával is kezét fogott.

— Minek ceremóniázzunk
— mondotta fesztelen
hangon. — Bemutatom ma-
guknak a feleségemet.

A polgárok sorban meg-
csókolták a grófné kezét.
Az asszony mindenkire bar-
rátságosan rámosolygott.

Elbeszélgettek egy kissé,
azután kocsiá szálltak és a
por felhőként szállt fel mö-
göttük, amint az országuton
végigszáguldott négylovas
hintójuk.

A kastély elé értek. A tor-
nyos, ódon kastély barátság-
osan, hivogatóan nézett fe-
léjük. A fiatal asszony ér-
deklődéssel nézte a kastélyt,
jövendő fészket és elragadó-
nán találta. Egyszerre meg-
lepetéssel kiáltott fel:

— Hisz itt nagyon várnak
már bennünket...

A gróf bólintott.

— Hát persze... A cse-
lédség...

Az asszony az emeleti
erkélyre mutatott.

— De ott... Ott fenn...

Ott is nagyon vár valaki...

A gróf hangosan felne-
vetett.

— Az is vár... A kő-
asszony.

— A kőasszony?

Hát nem látja? Kőből
van. Az erkély peremének
támaszkodik és merengve
néz a távolba.

— Milyen hü szobor...
Élőnek néztem... És szo-
morunak... Mintha várna
valakit.

A gróf elkomorodott.

— Vár valakit... Ennek
a kőasszonynak története
van... Majd egyszer elme-
séltem...

— Este a hatalmas parkban

egymáshoz simulva sétál-
gattak és nagy kerülővel a
kastély elé kerültek. Itt
megálltak és a grófné áhi-
tattal nézett fel az erkélyre,
ahol a kőasszony holdvilág-
ba fürdetett alakja állha-
tatosan támaszkodott neki
az erkély peremének. A
grófné a férje felé fordult.

— Mesélje el a kőasszony
történetét.

A gróf megsimogatta az
arcát.

— Ma nem mesélem el...
Nagyon szomorú történet
az... Elszomorítaná magát

— Nem akarom, hogy az
első este, amelyet a kastély-
ban tölt, szomorú legyen...

A grófné újra felnézett a
kőasszonyra. A szív rész-
vételt telt meg írta. Ugy
nézett rá, mintha husból
és vérből való hozzátartozó-
ja lenne, aki azonban titkot
hordoz magában és ügyet se
vet rá, csak merengve néz
el a távolba. A kíváncsi-
ságot nem tudta legyőzni és
kérléni kezdte a férjét.

— Mesélje el, kérem...

Nem tudnék ma aludni...

A gróf végre beleegye-
zett.

— Ha mindenáron még
ma kell elmesélnem, hát el-
mesélem... Ne gondolja,
hogy valami nagyon érde-
kes történetet fog hallani,
hanem szomorú, nagyon
szomorú... A kőasszony
szobrárt valamelyik ősem-
emeltette és a történet apá-
ról fiura száll, hogy okul-
janak belőle. Nagyon meg-
ható ez a szobor, az arcáról

— Valamelyik ősem fe-
lesége volt, azt hiszem, a
nagyapám nagyapjé...
Boldog házasságot éltek
évekig, amíg közibük nem
lépett egy másik asszony. A
szomszéd földbirtokos fele-
sége volt ez a másik as-
szony, aki az örömet megbá-
bonázta. Női testbe burkolt
démon volt, aki annyira be-
hálózta, hogy megmozdulni
se tudott a kötelekeztől.

Kezdetben titokban folytá-
ták a viszonyukat, később
azonban megtudott a fele-
sége mindent. Nem tett
szemrehányást egy szóval
sem, csak belülről rágta a
szeméjét. Az arca folyton
halványodott, lemondó, szo-
moru vonások ültek ki rajta
és gyakran vonult vissza
egyedül valamelyik kerti
lugasba, hogy sűrű köny-
nyekkel enyhítsen valame-
lyest szívén.

— A szomszéd földbirtó-
kos gyakran utazott és
ilyenkor az ősem éjjeleken
át nem volt otthon. A fele-
sége ezeket az éjjeleket az
erkélyen virrasztotta át. Az
erkély pereméhez támaszko-
dott és úgy nézett ki az or-
szágra, ameddig ellátott,
azt leste, hogy mikor tűnik
fel a távolban férjének lo-

vas alakja. Ősem minderről
nem tudott semmit. Azt hit-
te, hogy a felesége alszik
otthon és nem tud semmit
se a hűtlenségről.

— Egyszer ott lepte meg
az erkélyen, ahol hajnal fe-
lé, kábultan a várakozástól,
elszunnyadt.

— Maga mit keres itt?
— kérdezte tőle csodálkoz-
va.

Az asszony restelkedve
törölgette a szemét.

— Nem jól éreztem ma-
gamat... Kijöttem egy kis
friss levegőre... És itt el-
szunnyadtam...

— Mióta van itt kinn?

— Egy félórja lehet,
hogy kijöttem... Vagy ta-
lán még annyi se... ha-
zudta a szent asszony.

Máskor jobban vigyázott
magára, hogy el ne szende-
regjen az erkélyen, amikor
éjszakákon keresztül ott
virrasztott.

A gróf elhallgatott pár
percig. Némán nézett maga
elő, majd monoton hangon
folytatta az elbeszélést.

— Előfordult később az
is, hogy ősem napokon át
távol maradt hazulról. Ilyen-
kor egyfolytában, megszakí-
tás nélkül az erkélyen töl-
tötte el egész idejét.

Nem csinált ott egyebet,
csak nekitámaszkodott az
erkély peremének és nézett
ki az országra. És ha meg-
látta közeledni a férjét,
gyorsan visszavonult, a tes-
te hirtelen felvillanyozódott,
egy perc alatt elfelejtette
fáradságát, bánatát, öröm-

amint az asszonyok között ti-
pegett.

Hirtelen átkarolta Lajos-
kát, aztán melegen az arcába
pillantott s könnyes szemmel
mondta:

— Kis fiam! Édes kis
fiam!

Megölelte, megcsókolta,
aztán újra az asszonyok ke-
zébe került Lajoska, úgy
hogy szusszanni sem tudott.

Kulcsár félrehuzta az öreg
Bordácsot s a fölébe sugta:

— Bátoran viselkedett a
fiad! Nagyszerű kölyök!

Majd egy pici szünet után
hozzátette:

— A költség különben
ezer korona. Tíz üveg pez-
sőt is ígértem az áldomásra.

Az öreg boldogan vette ki
a pénzt a tárcájából s remegő
kézzel a Kulcsár kezébe
nyomta:

— Nesze kétezer korona.

Estefelé elutaztak. Anyu-
ka arcán meghatottság ült.
Az öreg Bordácsnak sugaras
volt az arca. A fiatal as-
zonyok nevetgéltek s egy nagy
papírcsokból cukrot maj-
szoltak. Anyuska aztán egy-
másra fektette a kezét s las-
san, enyhén, boldogan el-
aludt.

Másnap az öreg Bordács
örömmel telten, de feszeseb-
ben lépegetett a kaszinóba.
Asztaltól-asztalhoz járt s a
fia esetét mesélve, büszkén
vágta ki:

— A kölyök! Mint egy
hős, barátom. Ment az el-
lenfélnek vakon. A szemé-
sem rebent! A Lajoska! Az
én Lajoskám!

Lajoska párbajozik

Folytatás a 4-ik oldalról.

— Tudom, — folytatta
Kulcsár. — De én megígér-
tem, hogy az ügyet rendbe-
hozom. A párbajt persze le-
hetetlen megakadályozni.

— Ez lehetetlen, — fele-
lte komolyan Szívós.

— Persze, — folytatta Kul-
csár. — Ezt belátom. Ha jól
tudom a sógorom már a pez-
sős oszonnáról is gondosko-
dott. Hát ezt nem is aka-
rom megakadályozni. Külön-
ben is a fiu nagyon bátor.

Ezzel a Szívós arcába pillan-
tott, majd hirtelen derűsen
összevillant a szemük s mind-
ketten egyszerre hangosan
fölkacagtak.

Kulcsár közelebb lépett
Szívóshoz, a szemébe nézett
s egy kicsit még mindig vi-
hogva mondta:

— A kardokat nem sza-
bad kiélesíttetni.

Szívós elkomorodva fe-
lelt:

— De ez mégis...

— Bocsánat, — vágott köz-
be Kulcsár. — En nem szól-
tam semmit. En csak annyit
mondtam, hogy nem szabad
a kardokat kiélesíttetni. És
ezt sem hallotta senki. En a
magam részéről a lovagias-
ság szabályai szerint tíz üveg
pezsőt garantálok a holnapi
áldomásra, ha a kardok nem
lesznek élesek.

Szívós egy szót sem szólt.
A cigarettá tárcáját Kulcsár
felé tartotta barátságosan s
jelentősen mosolyogva mon-
ta:

— Parancsoljon egy ciga-
rettát.

Nyolc óra felé járt, amikor

PATENTOK
JUTANYOS kiegészítésben fordul-
jon hozzáunk bizalommal. Szabadal-
mi ügyvédek és mérnökök
DIPLOMÁTUS adnak magyar
könyveket és tanácsot szabadal-
makról és azok értékesítéséről.
Irány, ha dolgozik találmányokon
vagy érdeklődik szabadalmak
iránt. Küldje egyszerű rajzát vagy
kis mintáját ezen címre:
MANUFACTURERS PATENT CO.
820 Fifth Ave., New York, N. Y.
Polachek Zoltán
főmérnök.

gyult ki az arcán és ugy-
ment elébe, hogy szivélye-
sen fogadhasssa.

— Szomorú, nagyon szo-
morú lehetett az asszony
élete, a lelkét, erejét telje-
sen felőrölte és egy napon,
amikor ősem több napi tá-
vollét után hazaérkezett,
ott találta meg az erkélyen
átlótt szívvel... Ugy állt
ott nekidőlve az erkély pe-
remének, mintha állna, a
karjai élettelenül lógtak le
a peremen és fenntartották
a testét, nem engedték,
hogy összerogyjon.

— Ha az ősem tudott
volna valamit arról, hogy a
felesége mennyit szenved és
hogy ilyen sötét tervek la-
koznak az agyában, talán
idejében kiszabadította vol-
na magát a démon karjal-
ból, talán jóra fordult vol-
na minden... De későn é-
redt tudatára annak, hogy
mit cselekedett... Amikor
meglátta a hült tetemet,
örült ordítás hagyta el a tor-
kát. Ugy ordított, mint egy
megvadult oroszlan. Két
keze közé kapta és szene-
délyesen csókolgatta a hi-
deg, merev arcot... Ugy
kellett a kezei közül kisza-
kitani...

— Egy híres szobrásszal
megmintaztatta a szobrárt.
Ugy állította oda az er-
kélyre, mintha reá várna...
Szóba se állt ettől az időtől
kezdve senkivel. A nappa-
lait ott töltötte el mellette
és halk hangon megbocsáj-
tásért esedezett...

— Ettől az időtől kezd-
ve elhomályosult ősemnek
az agya. Nem lehetett szá-
ra bírni, csak a kőasszony
mellett érezte jól magát...
Es egy napon ott találták
meg őt is holtan... A ka-
rosszékeben terült el élette-
lenül. Megüvegesedett sze-
meit a kőasszonyra meresz-
tette.

A gróf elmerengve nézett
fel a kőasszonyhoz. Majd
hirtelen kiszabadította ma-
gát a hangulatából és a fe-
lesége felé fordult.

— Ez a kőasszony törté-
nete — mondta. — Most
már ismeri.

A grófné sápadtan állt
mellette. A lelkét nagyon
megfogta a sok szenvedés,
amelyről hallott.

— Menjünk fel hozzá —
mondta kérően.

Felmentek az erkélyre. A
grófné figyelmesen nézett
az arcába, majd közel ha-
jolt hozzá és megcsókolta a
hideg követ.

A férje alig tudta eltávo-
lítani onnan. Leült egy üres
karosszéke és messze jár-
tak a gondolatai, amint né-
zte a távolba merengő arcot.

Sokáig maradtak a kő-
asszony mellett, majd be-
mentek a kastélyba. Itt a
grófné sirva borult a gróf
nyakába.

— Maga, ugy-e, nem tud-
ná megtenni... — mondta
síró hangon.

A gróf erősen szoritotta
magához a feleségét.

— Nem tudnám megtenni
— mondta határozottan han-
gon. — Minden ballépéstől
megóv a szépsége, a finom-
sága... A lágy, simogató
hangja... A szíve, az ara-
nyos szíve... A szerelme...
Es megóv attól más is...

Az ablakhoz vezette a
grófnét és kimutatott a
hondvilágos estén misztikus
fényben tündöklő erkélyre.

— Es megóv attól ő is...
A kőasszony...

VIDA'M PILLANATOK

A VIGYAZATLAN KERÉKPÁROZÓ

ADOMÁK.

Danilóról, a montenegrói volt trónörököséről szól a következő történet:

A montenegrói királyné annak idején, amikor gyermekei kisebbek voltak, minden este maga köré gyűjtötte őket és meséket mondott nekik és mesétek vizont a gyermekek is. A legszebb történelmi meséket Daniló tudta mondani. Egyik napon azonban Daniló nem akart mesélni, akárhogy biztatta is az anyja. Végre azt mondta Daniló, hogy fog mesélni, de előbb igérje meg az anyja, hogy a mese végétével megcsókolja őt. A királyné persze megígérte. Erre Daniló elmondta a következő mesét:

— Volt egyszer egy porcelán váza, amelyet ma eltörtem ...
Itt aztán véget is ért a mese. A királyné nem tehetett egyebet, mint hogy jót nevetett a fia ravaszágán és megcsókolta.

Még a hetvenes évek elején történt. A magyar királyi család gödöllői otthonában, melőlött minden feszes szertartást, rideg formáságot. Megtörtént, elég gyakran, hogy a vidék urai ott ebédeltek a király asztalánál. Ezekről a polgáris, bizalmas ebédekről szólott a következő feljegyzés. Ráday Pál gróf. Gödöllőnek a hetvenes években volt szolgabírája 1873 november havában hivatalos volt az uralkodócsaládhoz ebédre. Az egyik szárnységét folyton kínálgatta borral Rádayt, amit a király is észrevelt.

— Igyék a gróf ur, hisz egy pohár bor a házáért meg nem árt! — mondta a király.

Ráday meglepetve nyult a pohárhoz.

— Felséges uram, engedje meg, hogy a költő szavait tovább fűzhessem: A legelső ma-

HIÁNY.

Főhajt a Bakonyból egyszer János bátya. Egy nagy konda hizót, aki csak meglátja Repes annak szíve, röpül a bankója. Hogy János bá't szét nem szedik, isten ója! El is kel egy szállig, még ott a vásárban Valamennyi hizó csupa magas árban. Erre már jó kedve szottyán János bá'-nak. Csap nagy mulatozást, kínál fünek-fának. Italt amennyi csak belefér, és iszik. Ó maga is déltől egész este tizig. De akkor elázik és a fogadóstól Szobát kér, jó szobát! ahová ajtóstól Beesik és alszik... Amikor felébred Kéri a fogadós: — Tekintettséged Jól nyugodott vajjon! panasza nincs oka! — Nincs — mondja János bá' — de hát oka-foka Vagyon ám mindennek; a maga ágyába! Jobbat alszik mégis az ember, hiába! Hiszen jó volt, de hiányzott a — méreg! Mely az asszonyt eszi ilyenkor s a — féreg!

CSODALATOS.

— Azt a lumptársaságot a koreszmában többre becsülöd, mint a házi örömeket!

AZ APJARA UTÓTT.

— Az én fiam tengerész-hadnagy!
— Nem csodálom! Ha olyan sovány mint ön, még a halakkal is versenyt uszhatik!

EGY KIS TÉVEDÉS.

— Megfotgatalak végre valahára, te lump, gaszember tel! No most ugyan el fogok veled bánni!

A PINCÉR FEJLŐDÉSE.

Janesi.

János.

János ua.

Szabász

Az elismerő sorok hiányoznak a rendelésvél százaiból, amelyek Szabászk Iskolának címére érkeznek. Minden magyar asszony és leány érdeklődéssel kíséri új ruhatunk napról-napra változóvátképeit. Hálásak a Szabászság iránt, hogy erre is gondolt, hogy ilyen nőknek való ruha nos dolgot is közöl.

Ezuttal ismét bemutatunk kilenc bájos ruhát egyesopban. Akármelyiknek a szabásmintáját megrendelhetik elsőkink eskékly 12 centért.

Itt soroljuk el számszerint a bemutatott ruhadarab szabásmintájának ismertetését.

4158. Női ruha.

Szabásmintája 7 féle nagyságban kapható: 36, 38, 42, 44, 46 és 48 inches mellmértékkel. A 38 inches nagyságú ruha elkészítéséhez 3/4 yard kell az 54 inches kelméből, szoknya bősége a lábnál, a talást is beleszámítva 2 3/4 yard. A szabás minta ára 12 cent.

4100. Női kabát.

Szabásmintája négyféle nagyságban kapható: kicsiny 36, közép 38-40, nagy 42, extra nagy 46-48 inches mellmértékkel. A közép nagyságú elkészítéséhez 5 1/2 yard kell 44 inches kelméből. A szabás minta ára 12 cent.

4152. Leány ruha.

Négyféle nagyságban kapható a szabásmintája, 6, 8, 10, 12 inches mellmértékkel.

— Ezer bocsánatot uram, egy kis tévedésben voltam, másnak néstem önt!

Szabászati iskola

A kisleány szíve

Az elismerő sorok nem hiányoznak a rendeléselevek százából, amelyek Szabászati Iskolánk címére érkeznek. Minden magyar asszony és leány érdeklődéssel kíséri új ruvatunk napról-napra változó divatképeit. Hálásak a Szabadság iránt, hogy erre is gondolt, hogy ilyen nőknek való hasznos dolgot is közöl.

Ezzel ismét bemutatunk kilenc bájos ruhát egyes csoportban. Akármelyiknek a szabásmintáját megrendelhetik olvasóink csekély 12 centért. Itt soroljuk el számszerint a bemutatott ruhadarabok szabásmintájának ismertetését.

4158. Női ruha.

Szabásmintája 7 féle nagyságban kapható: 36, 38, 40, 42, 44, 46 és 48 inches mellbőséggel. A 38 inches nagyságú ruha elkészítéséhez 3 1/4 yard kell az 54 inches kelméből. A szoknya bősége a lábnál, a plitölést is beleszámítva 2 1/4 yard. A szabásminta ára 12 cent.

4100. Női kabát.

Szabásmintája négyféle nagyságban kapható: kicsiny 34-36, közép 38-40, nagy 42-44, extra nagy 46-48 inches mellbőséggel. A közép nagyságú elkészítéséhez 5 1/2 yard kell a 44 inches kelméből. A szabásminta ára 12 cent.

4152. Leány ruha.

Négyféle nagyságban kapható a szabásmintája, 6, 8, 10

és 12 évesnek. A 10 évesnek való elkészítéséhez 2 3/4 yard kell a 44 inches kelméből. A szabásminta ára 12 cent.

4161. Női házi ruha.

Hétféle nagyságban kapható a szabásmintája. 34, 36, 38, 40, 42, 44 és 46 inches mellbőséggel. Az alj bősége 2 1/4 yard. A szabásminta ára 12 cent.

3895. Egy darabból álló leányruha.

Szabásmintája 3 nagyságban kapható: 16, 18 és 20 évesnek való. A 16 évesnek valóhoz 4 1/2 yard kell a 36 inches kelméből. A szoknya alja körülbelül 2 yard bő. Szabásmintája 12 cent.

3778. Harlequin ruha.

Ötféle szabásmintája van: 6-8 és 10-12 éves gyermekeknek, 14-16 éves leányoknak, 38-40, 42-44 mellbőségű felnőtteknek. A 10-12 évesnek való nagyságú ruha elkészítéséhez 5 1/2 yard kell a 27 inches kelméből, s külön 3/8 yard a sapkához. A 38-40 inches mellbőségűhöz 8 3/4 yard kell a 27 inches kelméből a ruhához, 7/8 yard pedig a sapkához. A szabásminta ára 12 cent.

3980. Leány ruha.

Négy nagyságban kapható a szabásminta: 4, 6, 8 és 10 évesnek. A 6 évesnek való elkészítéséhez 3 1/4 yard kell 32

VOLT EGYSZER egy hatalmas király, aki annyi aranyat és drágakövet halmozott össze a kincstárában, hogy esztendőig nem lehetett volna megolvasni. De nem ez a sok kincs tette boldoggá, hanem a három szép leánya, akiket elhalmozott szeretetének minden gyöngédségével. A leányok is hasonló módon szerették az apjukat s mindig ott voltak körülötte, hogy megvidámsítsák a lelkét.

Történt egy napon, hogy a király meg akarta tudni: hogyan szeretik őt a leányai! — Mondd csak, édes leányom, hogy szeretsz te engem? — Ugy szeretlek, mint a cukrot — felelte a leány.

Az apjának nagyon tetszett a felelet. Boldogan mosolygott. Ugy szereti őt a leánya, mint a cukrot — kell-e ennél nagyobb szeretet!

— Hát te hogy szeretsz engem, kedves gyermekem? — Ugy szeretlek, mint az édes gyümölcsöt — felelte a leány.

Az apjának ez a felelet is nagyon tetszett. Hízogott neki, hogy egy szereti őt a leánya, mint az édes gyümölcsöt.

Odafordult most a legfiatalabbik leányához s tőle is megkérdezte:

inches kelméből. A szabásminta ára 12 cent.

4140. Leány ruha.

Négy nagyságban van szabásmintája: 2, 4, 6 és 8 éveseknek. A 4 évesnek valóhoz 3 1/4 yard kell a 32 inches kelméből. Szabásmintája 12 cent.

4143. Fiu ruha.

Szabásmintája 4 nagyságú: 3, 4, 5 és 6 évesnek való. A 4 évesnek való ruha elkészítéséhez 2 yard kell a 44 inches kelméből. A szabásminta ára 12 cent.

ISKOLAJA.

SZABADSÁG SZABÁSZATI

Box-171, Cleveland, O.

Kérem megküldeni a mellékelt 12 centért a

számu

nagyságú szabásmintát, továbbá a többi 12 centekért a

számu

nagyságú szabásmintákat, valamint egy példányban 12 centért az Őszi és Téli Divatkönyvet.

Nevelem:

Utca, házszám, vagy posta box:

Helység:

Állam:

— Hát te hogy szeretsz engem? — Ugy szeretlek, mint a cukrot — felelte a leány.

Az apa egyszerre komoran ráncolta össze a homlokát. Nem volt nyére ez a felelet. Megsértődött a hiúságában. Nem tetszett neki, hogy a leánya nem az édes gyümölcshöz és még édesebb cukorhoz hasonlította a szeretetét, hanem a közönséges sóhoz.

Komorsága hamarosan haraggá változott, mert nagyon indulatos volt a természete.

— Eredj a szemem elől, te rossz leány! — kiáltotta a haragos apa.

A szegény leány elfutott az apa haragja elől. Nagy bánat lepte meg: a lelkét és el akart bujdosni messze földre, ahol majd jobban megértik az ő szerető szívét.

Egyenesen az erdőbe futott és kisírtá ott a bánatát. Ment, mengette, aztán a rengeteg erdőben, maga sem tudta, hogy hová, merre? Hét napig bolyongott igen nagy bánatában. Éjjel valamelyik bokor alatt lehevert a fűbe, de alig kezdtek csipogni, csiripelni hajnalban a madarak, hirtelen talpra szökkent és ment, mengette.

A tigrisvadászat

Két fekete szurtos néger Nem vadászott nagyon régen. Elmentek hát a pusztaba Leskelődni vad zsákmányra.

Nem volt nekik löpuskájuk. Csak egy hosszú vaslándzsájuk. Beszurták ezt ök a földbe S így csalták a vadat törbe.

Nem sokáig vártak lesben Előbújt a tigris csendben. Kinyitotta nagy szemeit, Kibontotta vad körmeit.

A két néger lehajolva Nézte ezt nagy nyugalommal. Egyszerre csak nagy robajjal, Mérgesen és szörnyű zajjal Ugrott egyet a tigris, Megrezzent még a lég is.

A két néger felé ugrott, Am ezek már nem voltak ott. Fürgén elugrottak onnan S a tigris nem lelte ottan;

Elbujtak a lándzsá mellé S bátran néztek a vad elé. A tigris most nagy dühös lett, Hogy a két néger raji' tulított.

Tajtékozott a méreg benne S mert ökelme négert enne, Vad mérgesen felugrott, A két néger lehajlott.

Nem látta most a vadállat, Ki ebbe már belefáradt, Hogy kiált a lándzsá hegye És mály rosszul ugrott bele.

Bele ugrott nagy erővel, At is ment a testén szörnyen. Halva hevert a vad pára, Felhuzta egy lándzsá-fára. A két néger gunyolódott, Nevetgélt és mulatozott.

Majd pedig vállukra vették És nagy dicsőséggel vitték. Elvitték a tanyára S megették vacsorára.

tovább. Ha megehezett, jól lakott gyümölcsest s ha megszagolt, csak le kellett hajolnia valamelyik hűs forrás vizéhez.

A hetedik napon egyszerre valami haj ütötte meg a fület. Hallgatózni kezdett. Lódobogást csöregést hallott. Nagy rémület szállta meg s hirtelen megrémült a bokrok között. Nemsokára egy daliai ifjú vágatott feléje fehér parapáján; vadászok száguldottak a nyomában.

A daliai lovag ragyogó szemmel nézte a remegő királyleányt s leszállt a lováról és odament hozzá.

— Ki vagy te? — kérdezte a gyönyörű teremestől. — Talán az erdő tündéré?

A királyleány remegve mondotta el most az ő nagy baját.

A daliai lovag ragyogó szemmel nézett rá s gyönyörködve hallgatta a szavainak csengését. Majd így szólt hozzá:

— En a szomszéd ország királya vagyok. Gyere velem a palotámba s feleségül foglak venni.

Nagyon megörült ennek a szép királyleány, mert neki is megtetszett a daliai király.

Is indultak nyomban és meg sem álltak a királyi palotáig. Ott aztán nagy lakodalmat csaptak.

Egy esztendő múlva a daliai király meghívta vendégül a szomszéd ország királyát, szépséges feleségének az apját.

Négy pomával fogadták a hatalmas vendéget s királyi házigazdája dusan terített asztallal várta a palotájába.

Lakomához ült a vendég király, de nagy meglepetésére csak édességeket talált az asztalon. Hoztát végre a húst is, de ez sem izlett neki, mert sóltalan volt. Kereste a sót az asztalon, de hiába. Itt talán nem ismerik a sót — gondolta magában — s evett tovább nagy kelletlenséggel. Végre meglegte az izetlen edelét s félre tolt a tányérját.

Királyi házigazdája odafordult ekkor hozzá:

— Talán-nem izlik az ételt? — Ha már meg kell mondanom az igazságot — felelte a vendég király, — bizony nekem nem izlik itt semmi. Csupa édesség van az asztalon, s hus pedig sóltalan.

— Ha csak ez a baj, nyomban segíték rajta! — mondotta a királyi házigazda.

Intett ezután a mellette álló apródnak s a másik pillanatban ott volt a sótarbó az asztalon. A vendég király kapva kapott a són s jól behintett vele egy darab húst. Ujból hozzálatott az evéshez s közben folyton mondogatta:

— Jaj de jó! Jaj de jó!

Egyszerre megérintette valaki a vállát. Hátranézett s majdnem a torkán akadt a falat. Megpillantotta a legfiatalabbik leányát, aki mosolyogva kérdezte tőle:

— Jó apám, megérted most már, hogy miért szerettelek én téged olyan nagyon, mint a sót?

A király könnyezve ölelte kezére leányát és el sem eresztette sokáig. Ugy sirtak mind a ketten a nagy örömtől.

Gyermekek mücsarnoka

